

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXXIV Rugpiūtis – August 31, 1989 Nr.33

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Voratinklis plyšta

Latvijos partizanai ir britų žvalgyba

Vytautas Meškauskas

Pereitą savaitę pradėjom pasakoti kaip britų žvalgyba, norėdama gauti informaciją apie hermetiškai užsidariusią Sovietų Sąjungą, bandė pasinaudoti Pabaltijoje po karo dar veikiančiais partizanais, kurie, savaime aišku, buvo įdomūs ir kitoms Vakarų žvalgyboms.

Apie tai šio mėnesio 30 d. pasirodys Tom Bower knyga Londone, o BBC pagal ją paruošė dokumentinį filmą, rodomą tą pačią dieną.

Latvijoje partizaninis judėjimas pasibaigė nepalyginant anksčiau negu Lietuvoje, tačiau, kad palaikius britų susidomėjimą juo, sovietai miškuose įrengė keletą tariamai partizanų stovyklų, kurių igulos buvo parinkti KGB kariai.

1950 m. lapkričio mėn. britų žvalgybos MI6 skyriaus šiaurės rajono viršininkas Harry Carr, pats dar prieš revoliuciją gimęs Rusijoje, nuvyko į Washingtoną tuo reikalu pasitarti su CIA ir MI6 ryšininku Washingtonė Kim Philby, kuris, kaip vėliau paaiškėjo, buvo sovietų šnipas ir neseniai mirė Maskvoje. Harry Carr ir amerikiečiams nedaug pasakojo, tik pasigyrė, kad jo organizacija Latvijoje yra patikima.

Kaip žinome iš pereito numerio, Carr buvo pasiuntęs į Latviją du savo žvalgus, Vitolis Berkis ir Andrei Galdins. Gyvenimas specialiai jiems KGB paruoštoje stovykloje nebuvo lengvas. Jiems niekur nebuvo leidžiama net trumpam pasišalinti, aiškinant, kad stovykla yra KGB apsupta. Per radiją jie siuntė žinias, kurias jiems specialiaiparuošdavo KGB. Jos pareigūnai būkštavo, kad britai greitai supras, jog jie gauna tą patį, ką gali sužinoti iš laikraščių. MI6 tai irgi pastebėjo, bet svajojo savo šnipus per tą patį tinklą pasiųsti toliau į Sovietiją, iki Lenino, o gal ir iki Sibiro.

Kad padidintų britų pasitikėjimą, KGB majoras Janis Lukasevics pasiūlė savo viršininkams grąžinti tuos du žvalgus, Berkis ir Galdins, į Londoną. Lukasevics buvo įsitikinęs, kad Berkis tikrai manė gyvenęs tarp Latvijos partizanų, o ne KGB agentų. Jo

bendras Galdins jam mažiau atrodė patikimas – už tat buvo paliktas ir Londoną netrukus pasiekė raportas, kad jis mirė nuo apendicito. Jo vieton į Londoną buvo pasiųstas vienas iš tikro KGB agentas, Arvits Gailitis, apsimetęs partizanu.

Gailitis pasirodė visai patikimas savo tautiečiui Rudolph Silarajs, kuris verbavo Anglijoje latvius britų saugumo tarnybai. Vėliau iš Latvijos atvyko kitas KGB agentas Janis Klimkans, kuris gavo toki britų pasitikėjimą, kad net kvotė kitus agentus! Tas Klimkans, prieš grįždamas į Latviją, 1953 m. pasirašė su latvių veiksniais vadinaimą Londono sutarimą apie būsimą Latvijos vyriausybę!

Klimkans grįžo į Latviją dar dviejų britų agentų lydimas. Norėdami įsitikinti savo tinklo patikimumu, britai pareikalavo vienos Uralo upės vandens pavyzdžio, nesėjo gandai, kad toji upė teka netoli sovietų atomnio reaktoriaus. Tai buvo neteisybė, bet KGB nutarė išpildyti MI6 prašymą ir pasiuntė toki radioaktyvų vandenį, kuris buvo pavojingas žmonių gyvybei. Mokslininkas, kuriam buvo pavestas tas uždavinys, atrodo, persistengė.

Gavę tą vandens pavyzdį britai suprato, kad jie pakliuvo į sovietų voratinklį ir pasidarė labai atsargūs, ką tuoju pastebėjo ir KGB. Lukasevics bandė išsiaiškinti padėtį, pasiųsdamas į Londoną vėl tą patį Klimkans. Britai tačiau atsakė pasiųsti jam paimti savo greitlaivį S208. Lukasevics buvo per atsargus, kad tuoju pat siųstų Klimkans'ą savo 'kanalais'. Kai jis dar kartą pakartojo savo prašymą pasiųsti jį į Londoną 1956 metais, Klimkans gavo visai aiškia telegramą: "Mes negalim jums padėti. Nesiusime jokios materialinės pagalbos. Pasilik namie. Kelionė per pavojinga visoms mūsų organizacijoms. Nenaudok ar sunaikink radiją ir kodus. Tai paskutinis mūsų pranešimas iki sulauksime geresnių laikų. Tegul Dievas jums padeda."

Klimkans vistiek buvo Sovietų išsodintas Švedijos krante. Atvykęs į Angliją jis

Detalė iš "Juodojo kaspino" demonstracijų Clevelande.

V. Bacevičiaus nuotr.

Maskvos griežtas įspėjimas Lietuvai

Rugpiučio 23 dienos išpuolingos demonstracijos Pabaltijos valstybėse jaudinanti gyvų žmonių juosta nuo Vilniaus iki Talino – kuri buvo rodoma ir per Maskvos televiziją, bet Amerikoje ji buvo

buvo keturias savaites tardomas, iki pagaliau prisipažino. Per sekančias 8 savaites iš jo buvo dar bandoma išspausti viską, ką jis tik žinojo.

1956 m. lapkričio mėn. Klimkans buvo atvežtas prie Sovietų ambasados Stockholme ir paleistas. Jam buvo įsakyta pasakyti sovietams, kad britai yra dėkingi už duotą pamoką, tačiau jie vis dėlto nėra visai kvaili. Jis turėjo dar perduoti, kad britai tikisi, kad su jų agentais bus taip pat švelniai pasielgta kaip su Klimkans.

(Nukelta į 4 psl.)

užtemdyta įvykių Kolumbijoje, – iššaukė griežtą Maskvos reakciją.

Pabaltijos įvykius pasmerkė kompartijos CK (Centro Komitetas), kurio pažiūros skaitymas pareikalavo net 19 minučių per sovietijos TV svarbiausią vakarinių žinių programą. Ten sakoma, kad susidariusi padėtis reikalauja sustiprinto bundrumo, realaus bei rimto apsvaistymo ir ryžtingų skubių priemonių išvalymui perestroikos eigos Pabaltijoje nuo griaunančių pavojingų polinkių.

CK taip pat konstatavo, kad įvykiai nuėjo per toli ir dėl to perestroikos pati egzistencija atsidūrė dideliame pavojuje.

Tame pareiškime sakoma, kad Pabaltijos valstybės aktyviai įsijungė į perestroikos procesą, tačiau vienu metu nacionalistų-ekstrimistų gru-

pės piktam išnaudojo demokratiją bei viešumą ir palaipsniui pradėjo visą Sąjungą traukti į nesveiką vystymosi eigą. Klaidingai aiškindami tautinius interesus, jos – tos grupės – žingsnis po žingsnio eina prie Pabaltijos atsiskyrimo nuo likusios šalies. Kai kuriose vietose net atsirado buržuazinio ir nacių okupacinio laikotarių grupuotės. Nacionalistų vadai užmezgė ryšius su užsienio organizacijomis ir norėjo jas įtraukti į mūsų vidaus reikalų tvarkymą. Kvietė užsieniečius konsultantais ir patarėjais, lyg jie geriau žinotų mūsų reikalus už mus pačius.

Rugpiučio 23 d. įvykius buvo bandoma sukurstyti į nacionalinę isteriką.

Toliau CK kreipėsi į Lietuvos, Latvijos ir Estijos liaudį, mylinčią taiką ir tarptautinį

(Nukelta į 2 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Ar sovietai gali smogti atgal? - Susisiekti su Maskva Vilnius gali tik per kompartiją. - Infliacija Lietuvoje 250%

Kiekvienas pokalbis apie sovietus šio krašto televizijoje ar per radiją dažniausiai baigiasi klausimu, kiek laiko dar gali sovietai pakeisti dabartinę padėtį savo imperijoje, prieš smogdami atgal. Atsakymas paprastai būna toks, kad galėtų, tik sunku numatyti, kada jie apsispręs tai padaryti. Originalesnį į tą nusibodusį klausimą duoda George Washingtono universiteto politinių mokslų prof. P. Reddaway, rašydamas Washington Post dienraštyje. Pagal jį sovietų vadovybė greičiausiai pergyvena neišsprendžiamą autoriteto krizę. Atrodo, kad jų politinė sistema neišvengiamai eina prie suirutės.

Krizė neprasidėjo tik dabar. 1917 m. bolševikai pažadėjo laisvę, gerovę ir socialinę taiką. Per 72 metus jie nesugebėjo išpildyti pažado. Gorbačiovas bando dalį partijos valdžios perduoti rinktinėms Taryboms. Per paskutinius penkis to proceso mėnesius partija buvo demoralizuota, tačiau Tarybos nesugebėjo pakelti savo prestižo iki reikiamo lygio. Rezultate Gorbačiovas buvo priverstas nusileisti angliakasių reikalavimams.

Kai liepos 18 d. 200 svarbiausių kompartijos vadų susirinko Maskvoje aptarti padėtį, visi sutiko, kad partijos autoritetas krito, tačiau kaip jį pakelti – nebuvo vienos nuomonės. Dauguma kaltino Gorbačiovo 'glasnost' – laisvę pareikšti savo nuomonę. Nesigirdėjo anksčiau taip dažnos kalbos pradžios – "kaip

išmintingai pareiškė Mihailas Sergejevičius ...".

Jausdamas partijos kritiką, Gorbačiovas bando remtis daugiau Tarybomis. Bet ar Sovietijos Aukščiausia Taryba gali geriau pasirodyti negu partija, sprendama daugybę senų problemų? Profesoriui neatrodo. Išskyrus Aukščiausią, kitos Tarybos dar yra seniau išrinktos ir netekusios tautos pasitikėjimo. Istoriniai rusai yra įpratę prie vienos valdžios – anksčiau caro, vėliau kompartijos politbiuro. Jiems sunku susigyventi su mintim, kad valdžia gali būti padalinta, kaip JAV tarp prezidentūros ir Kongreso. "Dvojevlastie" vadino Ligačevas dabartinę padėtį, kurioje partija varžosi su Tarybomis.

Atsirado dar 'trečia jėga' – kaip streikininkų komitetai ar Liaudies Frontai, kaip Sąjūdis Lietuvoje, – be kurios pritarimo, anot profesoriaus, kompartija nieko negali padaryti. Kas būtų, jei Lietuva paskelbtų nepriklausomybę, ar būtų riaušės kuriam nors didmiestyje? Ar būtų pasiūsta kariuomenė? Tai reikėtų galvoti visoms Gorbačiovo reformoms. Be to, glasnost ir demokratizacija jau atpalaidavo sovietus nuo tradicinės autoriteto baimės. Vargu ar Gorbačiovas tam ryšis, o jį pakeisti nėra tinkamos asmenybės. Grįžimas prie senos tvarkos iš viso nevilioja. Už tat per ateinančius du-tris metus reikia laukti tik anarchijos padidėjimo. Žinoma, anarchija susilaukia galo, bet per dabartinį laikotarpį Baltijos respublikos gali sulaukti progos atsiskirti, o rusai galėtų atsikurti 1973 m. Solženicyno laišką 'Sovietų vadams', kur jis pataria atsikratyti imperijos ir susitelkti prie pačios Rusijos problemų.

Tuo tarpu Gorbačiovas padarė naujas nuolaidas Lenkijoje. Tiesa, naujos Lenkijos koalicinės vyriausybės sudarymas neina taip sklandžiai kaip galėtų. Komunistai, turėdami jiems pažadėtą užsienio reikalų ir krašto apsaugos ministerijas, dar nori savo rankose palikti informacijos sritį. Walesa išpėjo juos suprasti naujus laikus, padėti, kurioje atsidūrė Lenkija. Atrodo, kad ir Lenkijoje komunistai turės nusileisti. Juk jie turi pažadą Lenkijos neišvesti iš Varšuvos pakto ir laikytis draugiškos sovietams politikos. Gorbačioviui dabartinėje situacijoje turėtų to užtekti.

Partija vis tiek dar bando laikytis. Tai dar ryškiau Lietuvoje, kaip Lenkijoje. Rugpiūčio 12 d. Lietuvos Mokslų Akademijos prezidiumo salėje įvyko atkuriamos socialdemokratų partijos konferencija. Vienas iš jos organizatorių, Vilniaus universiteto Gamtos fakulteto dekanas Dobilas Kirvelis, KOMJAU-NIMO TIESOJE pareiškė, kad socialdemokratai yra už daugpartinę valdymo sistemą. Jie palaiko Sąjūdį, tačiau ir tą Kompartijos sparną, kuris pasisako už LKP savarankiškumą. Komunistų partija dabar turi realią politinę valdžią ir ji vienintelė gali pasiekti politinę nepriklausomybę Lietuvai, vesdama dialogą su Maskva, nes ir Maskva dalyvauja dialoge tik su LKP – aiškino Kirvelis. ...

Apie ūkinę Lietuvos padėtį TIESOJE štai ką aiškino Lietuvos TSR valstybinio statistikos komiteto pirmininko pirmasis pavaduotojas Vladimiras Trukšinas. 1988 metais darbininkų ir tarnautojų vidutinis mėnesinis darbo užmokestis buvo 17 procentų didesnis negu 1985 metais. Dabar 222 rubliai, tada 190 rublių. Darbo našumas tačiau padidėjo tik 8.2%. Dėl viso to padidėjo rublių skaičius, tačiau sumažėjo patiekiamų gėrybių skaičius. Rezultatas, pagal tą Trukšiną: "Dėl to galima teigti, kad pinigai (rubliai) nuvertėjo beveik 60%. Infliacija per praėjusius trejus metus sudarė nemažiau kaip 250 procentų". ...

Kaip kuriojį galima paminėti, kad San Francisco Esale Institutas paskelbė 25,000 dolerių premiją už geriausią pasiūlymą, kaip Sovietijai kovoti su infliacija. Rašinys turi būti ne ilgesnis už 25 puslapius mašinėlė, anglų ir rusų kalbomis. Antrasis prizas yra 10,000 dol. ir trečias – 5,000 dolerių. Rašiniai turi būti pristatyti iki 1990 balandžio pirmos dienos. Laimėtojai bus paskelbti birželio 1 dieną.

■ Iš kitos pusės

Skaitau ir netikiu savo akim ... Šį kartą rugpiūčio 5 d. vilnišką TIESĄ. Joje Vyriausios valstybinių paslapčių saugojimo valdybos prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos viršininkas Algimantas Brazaitis aiškina DIRVOS 27 Nr. konfiskacijos Lietuvoje priežastį. Girdi:

"Minėtą 27 Dirvos numerį gaus bibliotekos, įstaigos ir organizacijos, kuriom pasienio kontrolė gali praleisti bet kokios orientacijos bet koki pobūdžio spauda. Kitos įstaigos ir privatūs asmenys šio Dirvos numerio negaus dėl eilėraščio, kuriuo žeminamas M. Gorbačiovo žmogiškasis orumas, juodinami mūsų šalyje jo iniciatyva vykdomos pertvarkos tikslai bei rezultatai".

Jau anksčiau rašiau, kad to spaudos draudėjo titulas nelogiškas. Kokias Sovietijos paslaptis gali išduoti užsienio spauda? Dabar atrodo, kad titulas greičiausiai sumaišė ir jo paties galvą. Liepos 20 d. DIRVOS 27 nr. juokų skyriuje pasirodė eilėraštis **S t a l i n i s - t o A i m a n a**, kuriame tas senosios tvarkos šalininkas verkšlens dėl Gorbačiovo reformų:

*"Liaudies priešų ordos hidros galvą kelia,
Vėl buržujų mordos stiepiasi į galią ...
Maikis sutramdytą žvėrį atrakina,
Griauna išbandytą tvarką stalininę ..."*

Prisipažinsiu – nebuvo to eilėraščio skaitęs iki Vilniaus radijas nepranešė apie to numerio konfiskaciją. Jumoras labai subtilus dalykas, dėl kurio gali būti įvairių nuomonių. Tačiau iš esmės kalbant, ką pačioje tarybinėje spaudoje skaitėm apie stalinizmą, turime suvokti, kad Sovietijoje turėjo likti charakterių, kurie į Gorbačiova žiūrė su tokia primityvia neapykanta, kaip to eilėraščio herojus. Dėl to Gorbačiovo šlovė ne tik nesumažėja, bet padidėja.

Brazaitis dar teigia, kad jei Dirvoje būtų panašaus turinio rašinys apie prezidentą Bush'ą, jį būtų konfiskuota ir Amerikoje. Tokį jis turi supratimą apie spaudos laisvę Amerikoje!

Ir dar. Brazaitis skelbia, kad dabar klausimas – išsileisti ar neišsileisti išeivijos laikraščius, – priklauso atskirų respublikų kompartijų kompetencijai. Lietuvos KP nutarusi išsileisti. Jei taip, išleidžiamieji spaudiniai neturėtų būti cenzūruojami, t.y. gulėti pašte neišdalinti iki Brazaitis perskaitys iki paskutinės eilutės juokų skyrių. Priešingu atveju – negalima kalbėti apie cenzūros panaikinimą. O gal Brazaitis, taip sakant, tik iš išibėgėjimo cenzoriaus akimis tikrina savo laikraščio numerį? Jei taip – paaiškėtų visa misterija: perskaitys tą eilėrašį jis išsigando, kad jame išduodamos jo paties mintys ... o tai jau būtų valstybinė paslaptis. (vm)

PABALTIEČIŲ DIPLOMATAI VALSTYBĖS DEPARTAMENTE

Ryšiu su Ribbentropo-Molotovo Pakto 50 metų sukaktimi, Estijos atstovas E. Jaakson, Latvijos atstovas A. Dinbergs ir S.A. Bačkis (Lietuvos atstovui S. Lozoraičiui nesant Washingtono) 1989 m. rugpiūčio 29 lankėsi Valsybės Departamente. Juos priėmė James F. Dobbins, 'acting assistant secretary' Europos ir Kanados reikalams. Su juo kartu buvo James Hooper, Rytų Europos direktoriaus pavaduotojas, John W. Zerolis, Baltų biuro

vedėjas ir Richard Stephenson, Sovietų biuro pareigūnas.

Aukštasis pareigūnas pasikalbėjimą pradėjęs pakartojo, kad JAV nepripažįsta Baltijos valstybių inkorporacijos į Sovietų Sąjungą ir tvirtai to laikosi. Baltijos valstybių atstovai padėkojo už JAV nepripažinimą jų kraštų inkorporacijos į Sovietų Sąjungą, patiekė informaciją apie esamą jų kraštuose padėtį, jų tautų troškimą taikiu būdu atgauti nepriklausomybę ir paprašė, kad JAV vyriausybė paremtų jų tautų siekimus. Pasimatymas užtruko 55 minutes.

Maskvos griežtas įspėjimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

sugyvenimą, ragindama suprasti padėtį ir parodyti atsakingumą bei išmintį visos mūsų šalies istorijos pasisukimo momentu.

Netikėkite, sakoma tenai, kad lietuviai, latviai ir estai gyventų geriau, jei iš savo krašto išvartų rusus, ukrainiečius, baltarusius, lenkus ir žydus.

...

Komentatoriai nurodo, kad CK sprendimo metu Gorbačiovas buvo išvykęs atostogų. Jo asmeniškasis pritarimas CK nuomonei reikštų atsakymą pripažinti istorinę tiesą, kad Pabaltijo valstybės buvo įjungtos neteisėtai, kas reikalautų naujo susitarimo dėl jų tolimesnių santykių su Sovietija.

P A T R I A

Aukštos kokybės europietiški produktai:

- Duona ir Pyragai
- Mėsos ir Sūriai
- Kava ir Arbata
- Saldainiai ir Šokoladas
- Vynas ir Alus
- Dovanos

Užėikite šlandien.

794 E. 185th Street (Viena mylia į šiaurę nuo I-90)

Pirm. – Šešt. 9:00 iki 6:00. Sekmadienį uždaryta. (216) 531-6720

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-63446116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPEREDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by
American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription
per year \$25.00 • Single copy 60 cents.Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio
kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu
nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąži-
nami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

JOKIO SAVANORIŠKO ISTOJIMO Į SOVIETŲ SAJUNGĄ NEBUVO

Lietuvos Gen. Konsulo
Aniceto Simučio žodis
New Yorke, prisimenant
Ribbentropo-Molotovo
sandėrio 50 metų sukaktį.

Šiandien lietuviai visam pa-
saulyje vieningai prisimename
gėdingiausio dokumento,
populiariai vadinamo Ribben-
tropo-Molotovo paktu, 50
metų sukaktį. Prisimename
ne tik mes, kurie buvome jo
skaudžiausiai paliesti, bet ir
visas civilizotas pasaulis.

To, Stalino su Hitleriu slap-
tai suplanuoto, sandėrio siau-
bingas pasekmės mūsų tauta
tebekenčia iki šių dienų. Tie
du kriminalinio mentaliteto
diktatoriai, sutartinai ir kon-
spiratyviniai veikdami, sunai-
kino Lietuvos valstybę ir be-
veik trečdalį mūsų tautos.
Šiandien maža yra likę šeimų
Lietuvoje, kurios nebūtų bu-
vusios paliestos areštų, įkali-
nimų ar deportacijų.

Kad galėtumėm suprasti ir
blaiviau įvertinti pastarųjų
metų įvykius Sovietijoje ir
mūsų pavergtoje Tėvynėje,
meskime žvilgsnį į aplinky-
bes, privedusias prie Stalino-
Hitlerio 1939-jų metų sandė-
rio ir Antrojo Pasaulinio ka-
ro.

Daugeliui mūsų yra tekę
vaikščioti Kaune pro Teisin-
gumo Ministerijos rūmus,
ant kurių stambiom raidėm
buvo išpūdingas užrašas –
Justicia Est Fundamentum
Regnorum, atseit, teisingu-
mas yra valdžių pamatas.

Tokia romėnų teisės idea-
lios santvarkos filosofija ci-
vilizuotam pasaulyje viešpata-
vo iki 19-jo šimtmečio paba-
gos.

Rusijos 1917-jų metų vadi-
namoji Spalio Revoliucija į
gyvenimą atvedė visiškai
priešingą filosofiją. Revoliu-
cijos vadas Leninas – įsisa-
vinęs Markso-Engelso teigi-
mus ir juos papildęs savo
samprotavimais – paskelbė,
kad ne teisė ir moralė, bet
melas, apgaulė ir smurtas –
ant kurių statoma komunisti-
nės proletariato diktatūros

valstybė, – yra valdžios pa-
matas. Pagal Lenino svajonę
Rusijoje pradėtoji revoliucija
turėjo persimesti į visą pasa-
lį. Jai skatinti ir plėsti 1919
m. Maskvoje buvo įsteigtas
Kominternas.

Suprantama, kad toks Le-
nino užmojis iššaukė reakciją
demokratiniam vakarų pasa-
ulyje. Nuo komunistinės pro-
letariato diktatūros gynimosi
pretekstu, pradėjo dygt kito-
kios spalvos diktatūriniai re-
žimai, kaip Musolinio fašiz-
mas ir Hitlerio nacionalso-
cializmas. Jie, lygiai taip pat
kaip ir komunizmas, atmetė
teisines valdžios ir moralės
principus, iškeldami melą ir
smurtą į negirdėtas aukšty-
bes.

Tų bendrų savybių dėka ne-
sunku buvo 1939 metais Hit-
leriui su Stalinu susitarti dėl
numatomo grobio pasidalini-
mo, nes juodviejų nevaržė jo-
kie juridiniai bei moraliniai

Latviai "Juodojo kaspino" demonstracijoje Clevelande.

V. Bacevičiaus nuotr.

skrupulai. Išviršiniai susitar-
dami, tikrovėje jie siekė vie-
nas kito sunaikinimo. Stali-
nui rūpėjo įmanevuoti Hitle-
rį į karą su vakarų demokrati-
jom, kad karo išvargintas abi
puses galėtų susiausti į savo
maišą. Hitleris gi svajojo, nu-
galėjęs demokratijas, duoti le-
miamą smūgį Stalinui, užval-
dyti Rusiją ir tuo patenkinti
daugelio vokiečių senai sva-
jotą gyvenimo erdvės – Le-
bensraum – troškulį.

Tad tokioj dvasioj gimė
garsusis Ribbentropo-Moloto-
vo sandėris, pavadintas nekal-
tu vardu – Vokietijos ir So-
vietų Sąjungos nepuolimo su-
tartinis. Esminę jos dalį suda-
rė griežtai slaptas, keturių
straipsnių protokolai. Pir-
majam straipsnyje Suomija,
Estija ir Latvija pavedamos
Sovietų Sąjungos įtakos sferai,
o Lietuva – Vokietijos.
Antram straipsnyje nusako-
mas Lenkijos teritorijos pasi-

dalinimas.

Rugsėjo 1 d. Vokietija pra-
dėjusi karą prieš Lenkiją darė
spaudimą į Lietuvos vyriausy-
bę, kad jungtųsi į karą Vilnių
atsiimti, bet Lietuva pagun-
dai nepasidavė, viešai dekla-
ruodama neutralumą.

Rugsėjo 27 d. Lenkijai ka-
pituliuavus, jau sekančią dieną
Ribbentropas nuskubėjo į
Maskvą tikslesniam grobio
pasidalinimui. Rugpiūčio 23
d. slaptasis protokolas pakei-
čiamas ta prasme, kad Lietu-
va perleidžiama Sov. Sąjun-
gos įtakos sferai. Kada Num-
bergo teisme Ribbentropas
buvo užklaustas, kokiais su-
metimais tas buvo padaryti,
jis atsakė, kad Stalinas pasa-
kės – arba jis gauna Lietuvą,
arba važiuok namo ... Stali-
nui perleides Lietuvą Ribben-
tropas buvo nuteistas ir pakar-
tas, o Stalino įpėdiniai dar ir
dabar nėra grąžinę Lietuvai
neteisėtai iš jos išplėtos lais-

vės.

Nors rugpiūčio 23 d. ir rug-
sėjo 28 d. slaptais susitari-
mais Lietuvos likimas jau bu-
vo išspręstas, bet tuometinis
Hitlerio sąjungininkas Stali-
nas leidosi į visą eilę ciniškai
apgaulingų manevrų. Pir-
miausia pasiūlė, geriau ta-
riant išreikalavo, pasirašyti
savitarpio pagalbos sutartį su
Vilniaus grąžinimu ir sovietų
karinių bazių įvedimu į Lietu-
vos teritoriją. Vėliau apkalti-
no Lietuvos vyriausybę rau-
donarmiečių grobstymu, kol
pagaliau įteikė ultimatumą
išsileisti neribotą skaičių rau-
donarmiečių, kurie įvykdė
galutiną Lietuvos okupaciją.
Lyg tai to būtų negana, suvai-
dinama seimo rinkimų kome-
dija – tariamai išrinktasis sei-
mas 1940 m. liepos 21 d. nu-
balsuoja įstoti į Sovietų Są-
jungą, išrenka delegaciją, ku-
ri vyksta į Maskvą maldauti,
kad priimtų. Rugpiūčio 3 d.
vadinamasis sovietų parla-
mentas vienbalsiai nubalsuo-
ja priimti.

Šiandien jau visas pasaulis
žino, kad jokio savanoriško
Lietuvos įstojimo į Sovietų
Sąjungą nebuvo. Lietuva te-
bėra okupuotas kraštas. Kaip
pasaulio spauda praneša, Lie-
tuvoje vyksta prieš okupaci-
ją nukreiptos milžiniškos de-
monstracijos. Panašios de-
monstracijos vyksta Latvijoje
ir Estijoje. Vietoje lietuvių
tautos balso išklausymo, Po-
litbiuro tūzai – kaip Jakovlev
ir Falin, – dar ir dabar drįsta
teigti, kad Lietuvos pasidary-
mas Sovietų Sąjungos dalimi
nesurištas su Ribbentropo-
Molotovo paktu.

Anksčiau ar vėliau ateis lai-
kas, kad Stalino įpėdiniai ne-
begalės ignoruoti lietuvių tau-
tos valios, reikalaujančios ati-
taisyti Stalino--Hitlerio
smurtą.

• DIRVA ateinančią savaitę
dėl Darbo Dienos šventės
neišeis. Sekantis numeris
išeis 1989 m. rugsėjo 14 d.
data.

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

August 19, 1989

I am proud to join in solidarity with the millions of people, both in the West and behind the Iron Curtain, who are calling attention to the secret protocols of the August 23, 1939 Molotov-Ribbentrop Pact.

These protocols of non-aggression between the Nazi and Soviet regimes led to the illegal Soviet annexation of the Baltic States as well as the Nazi invasion of Poland and the eventual subjugation of millions throughout Eastern Europe and the Baltic States.

As we mark this tragic anniversary, known as Black-Ribbon Day, we remain firmly in support of all those striving for human freedoms and national rights in Eastern Europe and particularly the peoples of the three Soviet-occupied Baltic States.

Voratinklis plyšta...

(Atkelta iš 1 psl.)

Areštuoti britų agentus sovietams nebuvo sunku – jie visa laiką veikė su jų žinia. Teisiams jie buvo slapčiai. Kai kurie buvo sušaudyti, kiti gavo po 20 metų sunkių darbų.

1972 m. Lukasevics buvo paskirtas sovietų ambasados Londone pirmuoju sekretorium. Žinoma pakeista pavarde – dabar jis vadinosi Jakov Konstantinovič Bukašev. Aštuonis metus jis vadovavo sovietų špionazui D. Britanijoje. Gyveno Londono Holand Park rajone, kur yra ir Estijos Latvijos ir Lietuvos atstovybės. Grįžęs į Maskvą jis buvo pakeltas į generolus.

Rašydamas londoniškame THE SUNDAY TIMES, knygos "The Red Web" autorius Tom Bower kaltę už tos operacijos nepasisekimą primeta ir egzilams. Visų pirma latviui Rudolph Silarajs, buv. karo aviacijos karininkui, bendradarbiavusiam su vokiečiais. Jis buvo MI6 pasamdytas 1948 m. rudenį, verbavo agentus. Šalia jo tą patį darbą dirbo Stasys Zymanas, lietuvis, kuris – anot Tom Bower – tarnavo vokiečiams laike karo, ir Alphons Rebane, estas, buvęs SS pulkininkas. Kiek autorius nusi-mano apie karo metu buvusią padėtį, išduoda jo toks sakiny:

"Nepaisanto, kad karo metu jie bendradarbiavo su britų priešais, MI6 laikė juos garbingais ir patikimais."

Visi trys palaikė glaudų ryšį su savo kraštų ambasadoriais, kurie, sovietams okupavus jų kraštus, neturėjo realaus pagrindo po kojom. Dėl to tiek tiems diplomatams, tiek ir tiems trims MI6 pareigūnams buvo labai svarbus operacijos 'džiunglės' tęsimas Profesionaliai, kad galėtų pragyventi, – ir dėl to, kad jie tai laikė kovos už nepriklausomybę tąsa. Alternatyva jiems buvo likti visai nesvarbiais emigrantais ir dėl to jie patys tikėjo bei įtikinėjo britus partizanų kovom savo gimtinėse.

Nežinau apie partizanų pasipriešinimą sovietams Latvijoje ir Estijoje. Tačiau Lietuvoje, net pačių sovietų duomenimis, jis tikrai buvo gana didelis. Galimas daiktas, kad sovietų saugumas partizanų veiklą pats kurstė, norėdamas pasirodyti labai svarbiu ir likviduoti ne tik tikrus, bet ir galimus priešus. Atėjus viešumo laikams sužinosime daugiau. Gal vertėtų tam Tomui Bower pasiūsti mūsų literatūros tuo klausimu, nors tai ir nepakeistų jo samprotavimo, kad

"Galų gale MI6 katastrofa (disaster) Pabaltėje buvo iššaukta pasitikėjimo patriotiniais, gerų norų mėgėjais".

XI AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA VISUS KVIEČIA

Šių metų spalio 21 ir 22 dienomis Amerikos Lietuvių Taryba šaukia vienuolikąjį AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESĄ, Los Angeles, Sheraton Town House, 2961 Wilshire Blvd.

Visos organizacijos ir nariai maloniai kviečiamos Kongrese dalyvauti. Prašome išrinkti atstovus. Kongrese dalyvauja:

1. Visi Amerikos Lietuvių Tarybos ir centro valdybos nariai su balsavimo teise.
2. Centrinės, bendrinės organizacijos, ALT skyriai siunčia po 6 atstovus,
3. Vietinės draugijos, klubai, organizacijų kuopos bei skyriai siunčia po vieną atstovą nuo kiekvienų 10 narių,
4. Laikraščių redakcijos ir lietuvių radijo valandėlės siunčia savo atstovus.

Kongrese maloniai kviečiami dalyvauti svečiai ir visa patriotiška lietuviška visuomenė.

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO TIKSLAS –

pademonstruoti Amerikos lietuvių vieningumą kovoje už Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą, pareikšti padėką už paramą ir pasisakyti dėl JAV vedamos politikos Lietuvos išlaisvinimo reikalu, aptarti pasiruošimą specialiai akcijai, kuri yra reikalinga visuomenės įsijungimo bei paramos.

Kongresas išklauso ALT valdybos penkerių metų veiklos pranešimus, aptaria ir nustato ALT ateities veiklos gaires.

Kongreso šūkis „VISI VIENINGAI SIEKIM NEPRIKLAUSOMYBĖS LIETUVAI!“ parodo, kad mes kartu su laisvės siekiančia tauta vieningai kovojame už Nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą.

KONGRESO PROGRAMOS IR SVEIKINIMŲ KNYGA

Kongreso suruošimui reikalinga nemaža finansinių išteklių. Tam tikslui ruošiamas specialus suvenyrinis leidinys ir kviečiama kongreso leidinį paremti aukomis ir sveikinimais leidinyje.

Sveikinimų kaina: didelio formato vienas puslapis 100 dol.; pusė puslapio – 60 dol.; ketvirtis puslapio – 40 dol.; linkėjimai – 20 dol. Norint įdėti nuotrauką – 20 dol. papildomai.

Sveikinimus prašome atsiųsti iki rugsėjo 15 dienos Amerikos Lietuvių Tarybai, 2606 West 63rd Street, Chicago, Illinois, 60629. Už paramą iš anksto esame dėkingi.

Amerikos Lietuvių Taryba

'Baltijos kelias' yra demokratijos kelias

Estijos Liaudies Frontas paruošė bendrą trijų Pabaltijo tautų pareiškimą Molotovo-Ribentropo pakto 50 metų sukakties paminėjimo proga. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio seimas, susirinkęs 1989 m. rugpiūčio 23 d. Vilniuje, patvirtino šį "Baltijos kelio" pareiškimą be pataisų.

1939 metų rugpiūčio 23-ji – diena, sužeidusi dešimtis tautų ir valstybių. Kai kurios šių žaizdų kraujuoja ir dabar.

Hitlerio ir Stalino sudarytas paktas atvėrė kelią Lenkijos valstybės užpuolimui. Su tarties dalyviai ją sunaikino ir pasidalijo. Hitlerio-Stalino paktas įjungė tris Baltijos valstybes į Tarybų sąjungos interesų sferą. Šio pakto pasekmėje trys šalys – Tautų Sąjungos narės – buvo Raudonosios Armijos okupuotos. Liovėsi egzistavę trys nepriklausomos valstybės. Tarybų Sąjunga padarė viską, kas nuo jos priklausė, kad ištrintų Estijos, Latvijos ir Lietuvos respublikas iš žemėlapių ir Europos atminties, iš bibliotekų ir vadovėlių, kad neliktų joms vietos jūsų teisingumo suvokime ir jūsų širdyse, jūsų nerime ir rūpesčiuose. Daugelis leido užmigdyti savo sąžinę, susitaikę su tuo, kad Hitlerio-Stalino paktui lemta galioti iki tūkstantmečio pabaigos ...

Todėl mes, trys Baltijos tautos, kreipiamės šiandien, šio sandėrio penkiasdešimtmečio dieną, į Europos ir viso pasaulio visuomenę, būdamas giliai įsitikinę, kad demokratinė dauguma išsaugojo moralinį ryžtą, teisingumo jausmą ir norą tarti kartu su mumis: nusikalstamas Hitlerio-Stalino paktas turi būti anuliuotas! Hitlerio-Stalino paktų ir slapčių protokolų esmė glūdi imperialistiniame įtakos sferų tarp dviejų didžiųjų valstybių pasidalijimo. Šiuo nusikalstamu sandėriu Tarybų Sąjunga vienašališkai sulaužė visas tarptautines sutartis, sudarytas su Baltijos respublikomis, pažeidė istorinę Baltijos tautų apsisprendimo teisę, pateikė Baltijos respublikoms grubius ultimatus, okupavo jas savo skaitlingesne kariuomene, karinės okupacijos ir žiauraus politinio teroro sąlygomis įvykdė prievartinę jų aneksiją. Hitlerio-Stalino paktai bei slaptieji jų protokolai, tebegaliojantys ir šiandien, buvo ir lieka nukreipti prieš kitas valstybes, dar daugiau – buvo ir lieka nukreipti į jų suvereniteto bei nepriklausomybės sunaikinimą.

Šiandien, šio sandėrio pusės amžiaus metinių dieną, mes norime priminti viso pasaulio tautoms, kad tarptauti-

nės teisės požiūriu tokios sutartys yra nusikalstamos ir nebegaliojančios nuo jų pasirašymo momento. Šio fakto, kurį imperializmo apologetai ir raudonieji fašistai bevelijo užmiršti, žinojimas palaikė mus, padėdamas išlikti, nepaisant valstybinio teroro ir sisteminio genocido, trukusio dešimtmečiais. Ištikimybę demokratijai ir žmogaus teisėms mes saugojome ir tais metais, kai kolonijinė valdžia remdamasi imperijos interesais, iškėlė sau tikslą fiziškai išnaikinti Baltijos tautas masinių žudynių, šimtų tūkstančių žmonių trėmimo į Sibirą ir mūsų miestų, kaimų, gamyklų, mokyklų, visos kultūros kryptingo asimiliavimo keliu.

Hitlerio-Stalino paktas po senovei formuoja ir šiandieninę Europą, kadaise bendrą visiems mums. Tačiau mes įsitikinę, kad Europos visuomenė ir demokratinės jėgos Rytuose prisijungs prie Estijos, Latvijos ir Lietuvos reikalavimo anuliuoti šį paktą ir jo slapčius protokolus, kaip negaliojančius nuo pat pasirašymo ex tunc. Tik šiuo atveju Europa pagaliau išsilaisvins nuo paskutinių kolonijų – hitlerizmo-stalinizmo epochos palikimo, ir Baltijos tautos įgys galimybę tvarkyti savo likimą laisvo apsisprendimo pagrindu.

Į Baltijos problemą galima nekreipti dėmesio, tačiau ji nuo to nedings savaime. Mums ji – mūsų neatimamų ir nenusavinamų žmogaus teisių problema, jums – dviguba moralės ir saugumo problema: šiaip ar taip, mums teks kartu ją spręsti tarptautinės teisės principų ir normų pagrindu. Bendrųjų Europos namų prielaida yra teisė į laisvą visų Europos tautų apsisprendimą. Ieškomas taikaus savo valstybingumo atkūrimo galimybių, Baltijos tautos ieškojo kelių, kurie atitiktų tiek Estijos, Latvijos ir Lietuvos, tiek ir Tarybų Sąjungos interesus, o taip pat užtikrintų pasitikėjimą rydiena Šiaurės Europai. Mes laikomės nuomonės, kad stabilumas Baltijos jūroje turi remtis sutarčių sistema, galiojusia iki 1939 metų, paremta taikiomis sutartimis, sudarytomis tarp mūsų šalių 1920 metais.

Mes ieškujome sprendimo. Ir mūsų atrastą sprendimą pavadiname B A L T I J O S K E L I U.

BALTIJOS KELIAS yra parlamentinis kelias į taikų mūsų valstybingumo atkūrimą.

BALTIJOS KELIAS nekelia pavojaus niekam.

BALTIJOS KELIAS užtikrina socialinę apsaugą, pilie-

tines teises ir ekonominę pažangą visoms be išimties Baltijos tautoms.

BALTIJOS KELIAS yra demokratijos kelias.

BALTIJOS KELIAS – tai vienintelis kelias į laisvę, lygį ir brolybę, kuris eina bendros mūsų Baltijos jūros krantais.

Iš Antrojo pasaulinio karo pelenų atgimė visi kaimai, miestai ir valstybės – išskyrus tik tris Baltijos respublikas, kurios buvo Tautų Sąjungos sudėtyje. Ar jūs nepajutote, kad mūsų nėra? Šiandien, beveik po pusšimčio metų, mes kviečiame visus mūsų draugus – tiek šiaurėje, tiek pietuose, tiek rytuose, tiek vakaruose: Baltijos tautos vėl stovi ant Europos slenksčio. Paduokime vieni kitiems rankas ir ženkime pirmyn vienu bendru keliu:

BALTIJOS KELIAS – tai Europos kelias, BALTIJOS KELIAS – tai paskutinis kolonijinių teritorijų išlaisvinimo Europoje kelias, BALTIJOS KELIAS – mūsų bendrų namų pastatymo kelias!

Broliai ir seserys Rytuose ir Vakaruose! Mes pasiruošę užmiršti jūsų dvigubą moralę, jeigu jūs rasite savyje drąsos pareikalauti tarptautinės teisės principų įgyvendinimo ne tik Afrikoje ir Azijoje, bet ir Europoje. Sujunkime savo balsus ir pareikalaukime Hitlerio-Stalino paktų ir jų slapčių protokolų pripažinimo teisiškai negaliojančiais nuo jų pasirašymo momento, pripažinkime Estijos, Latvijos ir Lietuvos aneksiją neteisėtu ir neteisingu aktu!

Mes jau pasiruošę, mes einame.

Vilnius, 1989. VIII 23 d.

(LIC)

MACHINISTS

2nd Shift

LANXIDE Corporation, a leader in the development of ceramic/metal composites, has a 2nd shift opening in our Machine Shop.

We seek a Class A Machinist who has an apprenticeship, a minimum of 6 years of experience and working knowledge of I.D./O.D. grinders. R & D background a plus.

In addition to ideal working conditions, you'll receive a competitive starting salary, plus \$4.40 per hr. shift differential, and excellent benefits including a relocation package. For immediate consideration, contact: Bev Demers, (302) 451-0244, LANXIDE CORPORATION, 1 Tralee Industrial Park, Newark, DE 19711. An Equal Opportunity Employer M/F.

LANXIDE

CORPORATION

Plastics

MOLDERS

Progressive, rapidly expanding container company is seeking candidates for the position of Injection Molder. The ideal candidate will have experience in all facets of mold assembly and disassembly. Previous experience working with Windsor, Van Dorn and Husky machines a definite plus. We offer a competitive salary and excellent benefit package. To be considered, please send resume to: CARDINAL PACKAGING INC., 1275 Ethan Avenue, Streetsboro, Ohio 44241. Attn: Jim Buza

KŪRYBA IR MOKSLAS

Koki tautos paveldą žinosime?

Martynas Purvinas

Tautinio atgimimo dienos galop prašnekome ir apie apverktiną mūsų kultūros paveldo būklę. Išryškėja kas kart nauji liūdni faktai, vis daugiau sužinome apie pirmą prades tų blogybių priežastis. Dar svarbesniu ir lemtingesniu mūsų ateičiai dalyku būtų pokario metais susiklosčiusių visuomenės mechanizmų bei struktūrų analizė, padėsianti suvokti nūdienos realijas, aptikti ir nutraukti pragaištingas mūsų kultūrai tendencijas. To neatlikti ir nutraukti pragaištingas mūsų kultūrai tendencijas. To neatlikus, vien fasadus naujais šūkais papuošus, tie destruktiviniai pradai it vėžio metas-tazės ir toliau žlugdys gerus norus. Būtina atidžiau ir šviežiu žvilgsniu peržiūrėti mūsų neseną praeitį, kad pokario metais įdiegti ir daug kam jau natūraliais tapę stereotipai neliktų 'uždelsto veikimo minomis' mūsų kultūros laive, dar ilgai draskančiomis mūsų vaikų ir anūkų pastangas, negrąžinamai naikinančiomis paveldo likučius.

It šagrenės odai tirpstant tradiciniam paveldui, itin svarbiais tampa jo tyrimai bei fiksavimas. Pokario dešimtmečiais čia nemaža nuveikta, tačiau šiandien jau ir gausius praradimus skaičiuojame – daug kas sunyko visai nefiksuota, dalis tyrimų pasirodė menkaverčiais. Bandant aptikti viso to priežastis, naudinga prisiminti V. Leglerio koncepciją¹⁾ apie principinį tarybinės mokslo sistemos ydingumą.

Anot V. Leglerio, tą lemia jos organizacinė struktūra. Vietoje tradicinių neformalių mokslo bendrijų, visame pasaulyje sėkmingai sprendžiančių išskylančias visuomenei problemas, Tarybų Sąjungoje tyrimai organizuojami militarinio principu – suformavus griežtas hierarchines mokslininkų sistemas, veikiančias administraciniu-komandiniu principu, monopolistiškai tiriančias 'savas' sritis. Visuotiniu tyrinėtojų pasiekimų rodikliu tapo jo užimamos pareigos, gauti titulai ir pan. Tai iššaukė ir pagrindinį or-

Paminklinį kaimą kaskart vis labiau ardo svetimi savo pavidalu pastatai, įsibraunantys greta vertingų senųjų statinių. Seserų Pošiūnaitių sodyba Modžiūnuose. Kas laukia šios labai vertingos ir retos, dar XIX amžiuje statytos sodybos? M. PURVINIENES piešiniai

PAGUODOS VAIVORYKŠTĖ

Balys Auginas

BRENDU metų pusnėmis,
Žole apžėlusiu akiračiu –
Ieškau paliktų namų –

Laiko ūkanos apakino kelią,
Aklas kelias neranda namų,
Namai manęs nepažįsta.

Taip ir nešu ant pečių
Vaikystės upių vaivorykštę –
Gimto stogo paguoda –

Klajoju neužmirštuolių miške –
Paguoda gyvena danguj,
O mano žemėje žydi kryžiai –

'89

ganizuotojo mokslo prieštara-vimą: didžiules teises igavęs tyrinėtojų "generalitetas", savo privilegijas gindamas, aršiai kovoja su naujomis idėjomis, iškeltomis kitų – žemesnę padėtį užimančių ir tuo išdrįsusių pasikėsinti į valdžios įteisintus autoritetus. Tad jau pačioje tarybinio mokslo struktūroje užprogramuotas jo atsilikimas, vadinamųjų kvazikoncepcijų klestėjimas, kai dešimtmečiais puoselėjamos absurdiškos (pvz. Stalino, Lysenkos ir pan.) arba moraliai pasenusios idėjos ir principai, palai-komi mokslo 'generolų' ir jų gausių pataikūnų būrio.

Ta blogio sistema Lietuvoje ne visur vienodai suvešėjo, ne visus tyrinėtojus vienodai palietė. Vieni bandė išsaugoti ištikimybę Tiesai, kiti no-

riai tapo 'nomenklatūriniais autoritetais', besinaudojančiais atsivėrusiomis galimybėmis bei valdžios teikiama-mis privilegijomis. Atidirbant tuos avansus, teko pildyti direktyvinius pageidavimus. Taip susiklostė tokie odioziniai dalykai, kaip istoriko J. Jermalavičiaus sukurta neabejotinų socializmo laimėjimų arba architekto J. Vainago – naujų socialistinių gyvenamųjų rajonų ypatingų privalumų apologijos. Deja, pragaištingoji sistema savo antspaudu pažymėjo ir kitus – dažnai besistengiančius ką nors gero (savo supratimu) nuveikti. Šia prasme būdingi labai svarbios Lietuvos kultūrinio paveldo dalies – liaudies architektūros tyrimai pokario metais.

Šiandien tik spėlioti tegalime, kaip būtų viskas susiklostę, jei bent kai ko būtų išvengęs mūsų nelaimingas kraštas – jei nebūtų masiškai pasitraukusi Lietuvos inteligentija, jei naujoji tvarka būtų mažiau palietusi tiek tyrimo objektą, tiek ir tyrinėtojus. Tikrovėje teliko sparčiai nykstantys tradicinio laiko likučiai bei skaudžiai išryškėjusios jo tyrimo problemos.

Mūsų visuomenės pokario raidą, pakilimus bei nuopilius savaip atspindėjo ir liaudies architektūros tyrimų būklė. Beje, mūsų dienomis gal vertėtų pradėti naudoti terminą "tautos architektūra", mat

sąvoka "liaudis" pernelyg jau devaluota ir politizuota pokario metais.

Ir baisiausiais pokario metais po truputį buvo tęsiami tautos architektūros tyrimai, tęsiant Lietuvos Respublikos laikais pradėtą etninės kultūros fiksavimo sąjūdį. Vieno kito krašte likusio vyresnio specialisto ir neišblėsusių nuotaukų skatinamas susiklostė šioje srityje besispecializuojančių architektų bei istorikų būrelis. Atšilimo metais buvo išleistos nemažos monografijos, paveldo tyrimus galop apvainikavo Liaudies buities muziejaus sukūrimas. Daug senųjų kaimų bei statinių buvo oficialiai paskelbti architektūros paminklais. 1970 metais didįjį darbų ciklą – LTSR Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos finansuojamą visų Lietuvos paminklinių kaimų tyrimą, pradėjo VISI Architektūros fakulteto dėstytojai ir studentai, vadovaujami K. Šešelgio. Kaimo architektūros paveldu tada užsiėmė įvairių pažiūrų bei profesijų specialistai, kas leido visapusiškiau panagrinėti palikimą. Tačiau tas pagyvėjimas nebuvo ilgalaikis.

Atidus ateities istorikas, vien pokarinę kaimo paveldo tyrimo istoriją peržvelgęs, aptiktų joje akivaizdžias visuomenės negalavimo raidos žymes. Būtų pastebėta, kad vis rečiau pasirodo stambesni lei-

(Nukelta į 6 psl.)

Žvejo buities muziejus po atviru dangumi Nidoje.

Koki tautos paveldą žinosime?

(Atkelta iš 5 psl.)

diniai šia tema, kad viskas palaipsniui blėsta. Tas istorikas – gal ir kokius tiesioginius nurodymus ar užuominas aptikęs šiandien neprieinamuose dokumentuose, galės tiksliau apibūdinti tas išorines priežastis, taip palaipsniui, bet nuosekliai smaugusias domėjimąsi etnine kultūra, tai užmaskuotais draudimais, tai dviprasmiškomis rekomendacijomis.

Kartu brendo ir vidinės to atvėsimio priežastys, suformavusios tai, ką šiandien vadiname sąstingiu. Sudaryta visuomeninė atmosfera palaipsniui rūšiavo ir keitė jaunus bei senus. Vis mažiau kas norėdavo užsiimti tokiu keblu, nepelningu ir kiek įtartinu valdžios akyse darbu. Vis giliau leido šaknis pokarinio gyvenimo suformuotas abejingumas savo tautai, jos kultūros paveldui. Vis labiau blėso nepriklausomybės laikais užsimezgęs dvasinis postūmis dirbti savo krašto labui. Tas akivaizdu, kad ir VISI tyrimų raidoje – palaipsniui praktiškai visi Architektūros fakulteto dėstytojai nusišalino nuo tos 'bereikalingos gaišaties'. Išėjus iš gyvenimo nusipelnusiems kaimo architektūros paveldo tyrinėtojams K. Čerbulėnui, F. Biełinskiui, I. Butkevičiui, M. Urbeliui, keletui kitų užsiėmus kitais darbais – nebeatsirado jiems tinkamų pakaitalų – to paties masto figūrų. Tuo baigėsi ir klasikinio stalinistinio organizacinio modelio susiklostymas – vieniteliu ir lemiamu autoritetu teliko prof. K. Šešelgis, palaipsniui pats tapęs sistemos tarnu bei auka.

Susiaurėjus tyrinėtojų ratui išryškėjo pragaištinga stagnacinės sistemos įtaka. Antai, pokario dešimtmečiais tyrinėjant kaimo architektūrą faktiškai vadovautasi dar amžiaus

pradžioje susiklosčiusia "konstrukcine-tipologine" paradigma, daugiausia dėmesio kreipiant statybinei pusei, atskiriems pastatų būdingiems tipams, sodybų bei gyvenviečių klasifikacijai. Visa tai buvo naudinga tiriant gausią Lietuvos kaimo tradicinę architektūrą pirminiame laikotarpyje, susidarant bendrą vaizdą apie ją. Toks požiūris galop išsisėmė, lyg tai pasiekus užsibrėžtus tikslus – apibūdinus atskirų statinių tipus, sudarius kaimų bei sodybų tipologines schemas. Tačiau taip buvo atskleistas tik paviršutinis pavidalo klodas – liko net nepaliesiti kur kas esmingesni dalykai, reikalaujantys naujų požiūrių, pasenusios paradigmos sulaužymo, kas ir vykdavo pasaulyje – normalaus mokslo sistemoje. Deja, mūsų vis labiau išsiskanyto 'tarybinis' mokslo modelis, kur nomenklatūrinių autoritetų monopolistiškai puoselėjamos atgyvenusios dogmos, palaikomos galiniais kuluariniais mechanizmais, įvairiopa aukštesnių instancijų, suinteresuotų reglamentuotojo statuso Quo išsaugojimu, parama.

Tas ryškiai atsiskleidė liaudies architektūros paminklų tyrimų VISI jėgomis istorijoje. Prof. K. Šešelgiui išėjus į pensiją, 1981 metais man teko imtis vadovavimo tiems – praktiškai išblėsiusiems tyrimams. Per kelis darbo metus tapo akivaizdu, kad tradicinės kaimo architektūros likučiai (kad ir paminklais formaliai paskelbti) itin sparčiai nyksta, kad iki tol naudota tyrimų metodika neleidžia užfiksuoti labai svarbių žūstančių objektų bruožų. Pavyzdžiui, dažnas paminklinis pastatas būdavo apibūdinamas vos keliolika standartinių sakinių, o kaimas – ištisas savitas pasaulis, – vos keliomis dešimtimis mašinraščio puslapių. To lyg ir pakako tradicinė nuostata besivadovaujant – bendros schemos jau buvo suformuotos, apsiribota jų iliustravimu. Daug kas tada priklausė ir nuo atskirų darbo atlikėjų sąžiningumo, jų požiūrio į mūsų paveldą. Savo kruopštumu ir dabar išsiskiria doc. M. Urbelio, arch. R. Palubeckio, L. Pranaitytės, E. Staniūno ruošti kaimų aprašymai. Deja, gausu ir blogų pavyzdžių, atmetino, neįkvalifikuoto darbo. Galop ir prof. K. Šešelgis pripažino, kad buvo dirbta pernelyg paviršutiniškai, pats ėmė raginti išsamiau apibūdinti tiriamus kaimus.

Apčiuopus ankstesnių darbų ydas, pasižvalgus į pasaulį atliekamų tyrimų fantastišką (mūsų sąlygomis) išsamumą bei kompleksiskumą,

pakeičiau egzistavusią tyrimo metodiką. Labai išsamiai buvo pradėti aprašyti atskiri pastatai (pavyzdžiui, Didžiasalio kaime vienam aprašymui vidutiniškai skirta po 8 psl., o Mėžionių kaime – po 12,7 psl. teksto), apibūdinant ne tik paminklo statusą turinčius, bet ir kitus vertingesnius statinius. Iš esmės pakeistas kaimų aprašymas, pagrindinė dėmesį skiriant šeimų – pagrindinės struktūrinių ląstelių bei sodybų aprašymui. Būdavo atsekama kiekvieno statinio istorija, su darant po keletą kaimo planų įvairioms jo raidos fazėms (XIX a. pabaiga – XX a. pradžia – tarpukaris – pokaris-dabartis). Vien pačio kaimo aprašymui Didžiasalyje buvo skirta apie 500, o Mėžionių – apie 1500 psl. teksto. Toks išsamus tyrinėjimas parodė, kad tradicinė kaimo architektūra vystėsi kur kas sudėtingiau, nei tai buvo vaizduojama jau įprastose schemose. Labai skyrėsi taip nuodugnai atkurtas senojo kaimo vaizdas, nuo to, kas būdavo pateikiama skubotai parengtose vadinamose "1939 metų stovio schemose", praktiškai tik klaidinsiančiose būsimųjų amžių tyrinėtojus. Paaikškėjo ir ankstesnės išrankinės metodologijos ydingumas – fiksuojant vien išskirtinus ar tariamai būdingus bruožus, susiklostydavo iškreiptas senojo kaimo vaizdas. Nebuvo anksčiau bandyta ir fiksuoti kaimo kaip vientiso organizmo, tradicinės kaimo terpės savybių. Tad per neilgą laiką pavyko pasiekti apčiuopiamų rezultatų.

Deja, tolimesnė įvykių raida eilinį kartą patvirtino V. Leglerio koncepciją – "tarybinio mokslo sistemoje išsišokėliai turi būti sunaikinti". Tad ir šiuo atveju pernelyg didelis autoriaus uolumas, tariant tautos paveldą, sukėlė vis didesnį įvairaus lygio funkcionių ir jų pakalikų nepasitenkinimą, galop ir oficialiojo autoriteto – prof. K. Šešelgio susierzinimą. Pasitaisius patogioms progoms, buvo panaudotos visos pokario metais išstobulintos eretikų tramdymo priemonės: darbo trukdymas, politiniai kaltinimai, pasiekimų nutylėjimas, autoriaus diskreditavimas, galop nušalinimas nuo liaudies architektūros tyrimų, išgujimas iš darbovietės ir t.t. 2)

Tolimesnis kaimo architektūros paminklų tyrimas VISI, dar ir darbo užsakovo - LTSR Paminklų apsaugos ir kraštotyros (dabar Lietuvos kraštotyros) draugijos pirmininko K. Račkausko nuolaidžiavimo dėka baigėsi tiesiog kriminaliniu finalu. Nors 1987 metais VISI ir nebesuorganizavo vasaros ekspedicijos, tačiau užsakovas ir toliau dos-

ATEITIES ŽYDĖJIMUI

Balys Auginas

TAUTA be ateities –
Kaip smėlio dykuma,
Kurioj neauga
Laiko gėlės – –
Išdžiūvusi
Epochos upių sekluma.
Istorijos neartas laukas.
Tik metų piktžolėm
Apžėlęs – –

Tauta be ateities –
Užgesęs židiny,
Duobė, apaugusi
Velėna –
O mes siūbuojam
Ant lūžtančios vilties
Sūpuoklių
Į praeities bedugnę
Krisdami šiandieną,
Lyg džiūstantys žiedai
Žibuoklių – –

Ir eina dabartis
Ir groja liūdną
Tėviškės noktiurną:
– Ak, sugrąžinkit kraitį
Protėvių likimo – –
Tu ieškai tėvo kapo
Ir senolių urnos.
O tundroj svetimoj
Netyčia
Randi užgesusią
Genties grabnyčią – –

2100 '89

1) "Žnanije-sila" – 1989, Nr.4.

2) Keletas faktų iliustracijai:

- 1986 m. paskelbiant mane netarybinio dėstytoju, svariu argumentu buvo perdidelis dėmesys liaudies architektūros tyrimams;
- 1987 m. iš manęs buvo atimta architektūrinio apmatavimo praktika, kurios metu tyrinėdavome senuosius kaimus;
- prof. K. Šešelgis išbraukė mane iš ataskaitų tekstų autorių sąrašo savo knygoje "Savaimingai susiklostę kaimai", kitiems priskirdamas mano atliktus darbus;
- man nebebuvo leista užbaigti didžiojo tyrimo komplekso Mėžionių kaime – parengtos darbo dalies vadovu ir bendra autoriumi apsiskelbė prof. K. Šešelgis, faktiškai pasisavin-damas svetimą darbą;
- ir t.t. ir t.p.

niai mokėjo už neatliktus darbus. Normaliais mastais nebuvo dirbama ir 1988 metais, galop pateikus draugijai neišbaigtą ankstesnių tyrimų medžiagą. Tad užsakovui padarytą nuostolį teko įvertinti maždaug dvidešimčia tūkstančių rublių. Po šios aferos VISI Urbanistikos katedra atsisakė toliau užsiimti tokiais tyrimais, nustumdama juos Architektūros katedrai – vėlgi nekompetingiems darbo vadovams.

Tas liūdnas atvejis savaip iliustruoja išvirtinuso požiūrio į mūsų tautos paveldą apraiškas. Objektvumo dėlei reikia pripažinti, kad liaudies architektūrą savaip tyrinėja ir kitose organizacijose dirbantys specialistai, kad Lietuvoje šioje srityje pokario metais pasistūmėta ne taip mažai (ypač lyginant su labiausiai atsilikusiomis TSRS respublikomis).

Tačiau pragaištingoji netolimos praeities įtaka ir kitur juntama. Taip tenka aptikti dešimtis klaidų Paminklų Sąvadui ruošiamuose liaudies architektūros paminklų aprašymuose – gal nė tiek dėl atskirų autorių kaltės, o dėl bendresnių dalykų – paplitusio atsinaus požiūrio į tautos kultūros vertybes, moraliai pasenusių metodinių nuostatų ir pan. atsiradusių pokaryje. Tebeveikia ir žlugdantysis 'tarybinis' mokslo ir

kultūrinės veiklos modelis.

Pernelyg jau įprasta užsiimti vien reprezentacinių monografijų ruošimu, išsisukant nuo kantraus ir sąžiningo 'juodojo' darbo, kurį gal tik ateities kartos įvertins. Dar ne daug kas suvokia, kad taip paviršutiniškai ištyrinėjus tradicinės kaimo architektūros paveldą, ir ateities kartoms primėsime iškreiptą jo vaizdą – sulyginamą nebent su tendencingomis Lietuvos istorijos schemomis, sukurtais pokario metais.

Tautinio atgimimo metais neturėtume vien ne per didžiausiais pasiekimais guostis. Privalome suvokti, kad kaimo kultūros paveldo tyrimai ištis atsidūrė kryžkelėje. Galima formuluoti iškilusią problemą ir taip: ar mes, laikydami save civilizuota Europos tauta ir žinodami, kad būtent kaimas suklostė mūsų etninės kultūros pagrindus, susitaikysime su tuo, kad senovinės agrarinės kultūros paveldas taip ir ištirps mūsų akyse – ištirtas kur kas menkliau nei kokios egzotiškos Afrikos tautelės palikimas?

Martynas Purvinas
Arch. m. kand., doc.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATA

BOSTON

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Rugsėjo 8-tos, Tautos Šventės minėjimas Bostone įvyks š.m. rugsėjo 17 d. 1-mą val. p.p. Lietuvių Piliečių Klubo salėje – 368 W. Broadway, So. Boston, – sekančia programa ir tvarka:

10:15 val. iškilmingos šv. Mišios Šv. Petro bažnyčioje, So. Bostone. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis.

Minėjime pagrindinę kalbą pasakys svečias iš Lietuvos – Sąjūdžio narys, filosofas Arvydas Juozaitis.

Bostono jaunimas papasakos savo išpūdžius iš Lietuvoje praleistos vasaros, bestudijuojant Vilniaus Universitete.

Bostono Vyrų Sekstetas savo daina pakels šventišką nuotaiką.

Rengėjai kviečia Bostono ir apylinkės lietuvių minėjime gausingai dalyvauti – šiais metais, pirmą kartą po 50 metų, galime Tautos šventę švęsti su džiaugsmu, pakilusią nuotaiką ir su pasidžiavimu.

Minėjamą rengia ALB Bostono Apylinkės Valdyba.

ST. LOUIS

JONINĖS PRISIMINUS

ALT S-gos S. Louis apylinkių skyrius ir šią vasarą neišsiskirstė į įvairias puses atos

togų, tačiau ir neužsnūdo savo namų pavėsyje. Nors nekausius narių skaičiumi – o šių čia yra vos šeši, – skyrius visgi pasilieka judrus didžioje greitkelių sankryžoje

Šį kartą Joninių proga, skyrius apsisprendė susiburti pas Joną ir Onutę Lujus. Visi nariai, išskyrus Mariją Vaitkuvienę, kuri dėl vyro mirties turėjo eibę nesutvarkytų reikalų, atvyko į įdomią ir jaukią Lujų sodybą. Dalyvavo ir dvi viešnios iš Lietuvos, kurioms labai patiko ir sodyba, ir žavi gamtos aplinka.

Apžiūrėję sodybą, pasivaišinę prie šauniai padengto stalo, svečiai jaučiai praleido dieną besišnekučiuodami, bendraudami, pajuokaudami. Buvo prisiminti išsikėlę į Vakarų gyventi skyriaus garbės nariai – Paulius ir Aldona Švarcai, Jonas ir Anelė Gumbelevičiai. Nors ir be laužo, skyriaus nariai jautėsi tęsiant gražias lietuviškas tradicijas, kas ir sudaro dalį skyriaus veiklos. (br)

CHICAGO

MARGUČIO KONCERTAS

Šį rudenį Chicagoje numa toma daug įvairaus pobūdžio renginių. Šiuo metu dėmesio yra centre Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio koncertai. "Margučio" rengiami koncertai bus spalio 7, 8 ir 9 dienomis Jaunimo Centre.

Vilniaus universiteto an-

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio dalis, dalyvavusi Mursijoje, Ispanijoje, surengtame festivalyje. Pirmoje eilėje, ketvirtas iš kairės, meno vadovas Vidas Aleksandravičius. Ansamblis Chicagoje koncertuos spalio 7, 8, 9 d.d., o Clevelande spalio 15 dieną.

samblis rugsėjo mėnesio pabaigoje atvyksta į Montrealį, Toronto "Gintaro" kvietimu. Pirmasis koncertas bus Hartforde. Paskui koncertuos kituose JAV ir Kanados miestuose. Ansamblyje, įskaitant vadovus, 49 asmenys. Ansamblio meno vadovas – Vidas Aleksandravičius. Jo žodžiais tariant, "Ansamblio programos – tai pačių vertingiausių lietuvių liaudies šokių ir dainų gyvenimas scenoje ir kartu – šiuolaikinis liaudies menas, tęsiantis geriausias liudies kūrybos tradicijas". Ansamblio orkestro sudėtyje – birbynės, skudučiai,

lumzdeliai, kanklės, skrabalai, daudytės, ragai, trimitai, Labanoro dūda, molinukai, terekšlės, tarškynės ir kt.

Žurnalistas Antanas Stanevičius, kuris neseniai lankėsi JAV, viename leidinyje rašė: "Jei norima pasilinksminti, pabendrauti su jaunyste ir patiems pajaunėti – eikime į Vilniaus universiteto ansamblio koncertus".

"Margučio" rengiamų koncertų bilietai gaunami Gifts International parduotuvėje ir "Margučio" raštinėje.

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis iš Chicago kelias į Clevelandą, kur

atliks programą Lietuvių Dienose, spalio 15 d., Euclid Senior High School auditorijoje. (ptr)

SCREEN PRINTING

Due to our enormous growth, national known, Orlando based textile/heat transfer printing company offers tremendous career opportunities for the listed positions:

- Master screen maker
- Experienced/apprentice screen makers
- Experienced ink colorist
- Exp. multi-color auto/manual garment printers
- Exp. auto/handfed flatbed printing press operators

We offer a clean modern working facility. Salary and benefits are among the best in the industry. JOIN OUR WINNING TEAM IN THE SUNSHINE STATE! Please call Bill Gillilan 1-800-843-1016.

Krištolas ir knygos *Antanas Dundzila*

(2) *Dirvos konkurse premijuota novelė*

Aš šiek tiek nustebau, kai ji man, pirmu kartu sutikdam vyriškiui, atsivėrė ir daugiau:

– Toks gyvenimas nėra lengvas. Darbas, tenisas, o proginiai ar kad ir geri, seni draugai, toli gražu neužpildo kasdienybės ... Kada nors aš norėčiau ištekti antru kartu ...

Aš išterpiau, kad, po savųjų skyrybų, naujos rizikos bijau, vestis negalvoju.

– O aš norėčiau rytais pabusti ne viena, bet mylimo žmogaus apkabinta ... – Čia jos balsas pradėjo virpėti ir iš akių kampučiu išsisunkė ašaros. Ji norėjo ką tai daugiau sakyti, bet, atsargiai ieškodama žodžių, užsikirtė kartodama aš, aš, aš ...

Bandžiau ją raminti, nors man nebuvo aišku, ar jos ašaros buvo nuoširdaus susijaudinimo ar vyno veikimo paskatintos:

– Klausyk, nebandyk kalbėti dabar apie tai, kas tave taip jaudina, – pertraukiau ją. – Pasikalbėsime dar kita proga ... Juk mes dar susitiksim, turime ir tenisą pažaisiti ... Neverk, prašau, – kalbėjau, savo ranką uždėdamas ant josios.

Ji tos temos nebetęsė, tik servetėle nusisaisino akis ir, igudusiu rankos judesiu, be veidrodėlio pasidavė lūpas. Vėliau aš kelis kartus galvojau, kas ją anuomet taip jaudino. Tada man atrodė, kad aš neturiu teisės į ašaras išspaudžiančias tos moters mintis. Daug vėliau, kai jaučiausi tą teisę turįs, jos klausiau. Tačiau kas gi liko prie to stalo nepasakyta – nebeišsiaiškinome.

Kai apie trečią rytą grįžome namo ir lydėjau ją link jos buto durų, manyje maišėsi džiugesys ir malonus nuovargis. Tą vakarą mūsų skruostai jau buvo vienas antrą kelis kartus palietę, o, trumpam paėmus mielai duodamą ranką, tekėdavo

malonaus jausmo srovė.

Aš nustebau, kai, atrakinus buto duris ir man pradėdant sakyti sudie, ji pažėrė savo rankinuką ant stalelio, atsisuko ir rankomis stiprai apsviniojo apie kaklą.

Pabučiavimas buvo "... Ir kaip žaibas staigus ir svaigus kaip naktis ... O galinga pagunda! ... Ir šventieji suklumpa ..." – taip rašė Salomėja Neris prieš pusšimtį metų, tur būt, panašų momentą išgyvenus.

Pabučiavimas atvėrė duris keisti iki šiol šiame pasakojime naudotą įvardį "mes" į "mudu". O kai tą "mudu" vėliau patys dar giliau įsisaminome, pajutau jog man gaila, kad šių romantiškos sklidinų eilučių, aš negalėsiu dalintis su lietuviškai nekalbančia moterim.

– Aš nenoriu šį vakarą eiti į tą pobūvį, man reikia pabūti vienai! – sykį su mažu erzeliu ji pasakė. – Aš turiu susirasti save ir tiksliai suprasti, ką čia šitas viskas reiškia.

Iš karto aš nesusigaudžiau kame čia reikalas, bet ji leidosi klausinėjama ir atskleidė savo rūpestį:

– Man reikia žinoti, kokią ateitį tu mudviem pramatai ... Ar ko pastovaus tikiesi iš šio bendravimo? Kokią vietą aš gi turiu tavo ateities planuose?

Nuo mudviejų susipažinimo jau buvo praėję keli mėnesiai. Vedybų ar kokių pastovių ryšių iki šiol dar buvome visai nelietę. Gyvenome kasdien matydamiesi, kelis kartus pasikalbėdami telefonu, infatuacijos apgaubti. Vedybų klausimas man net į galvą nebuvo atėjęs.

– Ar tau atrodo, kad šių kelių mėnesių pakanka ilgalaikiam užsigažavimui, vedyboms? – paklausiau.

– O kiek laiko tau reikėtų? – ji klausimu atsakė gal kiek kietokai, bet visai nuoširdžiai.

– Jausmų pastovumo negalima saisyti laiko terminais, – rankiojau žodžius. – Kai myli, myli neribotai. Nereikia net bandyti nustatinėti iš anksto, kada ta meilė turės būti paversta dar į ką kitą.

– Tai teorija, o gyvename praktiškame pasaulyje. Aš nelinkus "mylėti neribotai". Visas mūsų gyvenimas – sveikata, jėgos, ištekčiai – kaip tik yra riboti. Reikia susikurti pastovią aplinką arba bent aiškų, abiem suprantamą tikslą!

– Vedyboms dabar aš nepasiruošęs ... Apie tai minėjau, kai tik susitikome ... Nereikia, kad šis mano nusistatymas nepasikeis, – dar pridūriau. – Aš net norėčiau, kad jis pasikeistų. Žinau, tiek, kad, jei vesčiau, tai norėčiau vesti tik tave, – pasakiau visai nuoširdžiai, tik vargiai ar įtikinančiai, bandydamas pozityviai reaguoti į jos žodžius.

Nežinau, kaip ją paveikė šis pokalbis. Vakarpas aš pas ją dar kartą nuėjau su keliais įrankiais, nes prieš porą dienų buvau pažadėjęs pataisyti nuo sienos atšokusį telefono prijungimą. Ji atidarė duris šiek tiek apsiblaususi, bet pamačiusi, kad atėjau jai padėti, tuoj nušvito:

– Tu tikrai nieko neužmiršti! – ištarė su mažu pasigėrėjimu. Gi kai baigiau tą darbą, jos nuotaika buvo pakitus ir jau buvo persivilkus išėginiais rūbais.

Tą vakarą klubo pobūvyje mudviem vėl buvo smagu, kaip ir anksčiau, kartu būnant. Man gi buvo nuostabu, kad pažadėto patarnavimo atsitiktinis įvykdymas taip staiga suremontavo jos nuotaiką ir lyg sustiprino jos pasitikėjimą mani.

(Bus daugiau)

Esame vaikai dideliame pasaulyje

Vyto Pabedinsko kalba, pasakytą Chicagos K. Donelaičio mokyklų 1988/89 mokslo metų pabaigtuvėse. Vyto mintys ir svarstymai įdomūs kiekvienam lietuviui, o ypačingai mokyklinio amžiaus jaunuoliams ir jų tėvams.

Sveikinu visus jus, atvykusius į Kr. Donelaičio mokyklų mokslo metų užbaigimo iškilmes.

Savo klasės draugams ir draugams tariau: Baigiam! Vienuolika metų laukiau šio momento dėl daugelio įvairių priežasčių. Daug iš jų jau nebeegzistuoja, bet aš jas dar vis atsimenu. Kai pirmą kartą atvažiuavau į lituanistinę mokyklą, būdamas vos penkerių metų, mokykla buvo man nauja patirtis. Net darželyje būnant reikėjo dirbti. Labai dažnai buvau nelaimingas, nes vietoj žaidimų su draugais turėjau praleisti šešias valandas lituanistinėje mokykloje.

Vienas po kito bėgo šeštadieniai, metai. Mane ėmė vi-

lioti sportas. Prašiau tėvų, kad leistų žaisti krepšinį. Atsakymas – ne, nes tai kliudys šeštadienio pamokoms. Aš jaučiausi atskirtas nuo savo amerikiečių draugų ir nuo kasdieninės amerikoniškos mokyklos. Tada supratau, kad aš skiriuosi nuo jų. Mano daugai negalėjo to suprasti, o aš negalėjau draugauti su jais. Aš buvau vienintelis lietuvis mano mokykloje. Mano broliai ir sesuo buvo jau suaugę ir aš neturėjau su kuo pasikalbėti, pasitarti. Jaučiausi visai vienas su savo problemomis, bet po truputį pastebėjau, kad tokie patys jausmai radosi ir tarp kitų mano klasės draugų šeštadienio rytais. Tas mus suartino. Tik gaila, kad su lietuviškais draugais susitikdavau tik kartą per savaitę. Aš pradėjau neapkęsti šeštadienių ir lituanistinės mokyklos.

Atėjo laikas važiuoti į vasaros stovyklas. Į Dainavą. Ir staiga aš pasijutau daug smagiai tarp savų negu amerikiečių tarpe. Mus rišo stipresni,

gilesni ir įdomesni ryšiai, patyrimai. Rudenį sugrįžau į mokyklą su noru ir didesniu įvertinimu, ką ši mokykla man davė, duoda ir duos.

Pradėjau lankyti amerikietišką gimnaziją. Pamokų krūvis pasidarė man kančia iki tos dienos, kai mokykloje įvyko tarptautinis festivalis. Čia aš pamačiau kokios spalvingos, įdomios kultūros ir praeities, nors ir maža dalelė, aš esu. Ir kokie skurdūs tuo atžvilgiu yra mano amerikiečiai draugai. Aš moku dvi kalbas, o daugumas jų vos viena kalba gali susikalbėti. Dabar aš pradėjau domėtis pamokomis ir darbu. Bet kaip ilgai galėjo tas užsidegimas tęstis? Didžiausia problema – rasti norą daryti pamokas.

Pradėjęs kasdieninę gimnaziją, praradau visus mano mažosios pradinės mokyklos draugus. Gimnazijoje minios mokinių ir daugybė skirtingų pamokų. Teiraujosi pas savo šeštadienio draugus. Dabar aš turėjau ginklą, kurio neturėjau anksčiau. Mus slegia tie patys sunkumai, tie patys rūpesčiai – ir aš turiu su kuo dalintis! Mano tėveliai mane vežė į visus lietuviškus parengimus ir subuvimus. Šeštadieninė mokykla pasidarė svarbi ne vien dėl pamokų bet atsirado proga bendrauti su lietuviškais draugais. Laukdavau šeštadienio, pasidalinti savo išpučiais, mintimis, pasijauti laisvai ir išbandyti lietuvių kalbos sklandumą. •Supratau, kad apsisprendimas likti lituanistinėje mokykloje, vietoje sporto, atidarė man duris į vasaros stovyklas, organizacijas ir suteikė draugų iš visos Amerikos kampų.

Mano akiratis vis didėjo. Aš mokiausi dvi savaites kultūras, dvi savaites istorijas ir per tai sužinojau, kad Lietuva nebuvo ir nėra pažįstama mano kasdienio pasaulio draugams. Supratau, kad aš ir mano šeštadieninės mokyklos draugai turime pareigą supažindinti tą mūsų kasdieninį pasaulį su Lietuva. Aš neprašau jūsų visų, mieli draugai, pasidaryti užsidegusiais patriotais, tik prašau didžiulius savo praeitimi ir nebijoti pasakyti: "Atsiprašau, bet Lietuva nėra Rusija!"

Lituanistinė Kr. Donelaičio mokykla mane ir jus, mano klasės draugai, praturtino. Dabar aš stoviu čia prieš jus užbaigtųjų proga ir, tikiuosi, kad šie mano žodžiai, jeigu nieko kito, tai nors paliks tarp jūsų norą ir jausmą draugystės.

Aš turiu vieną prašymą: mūsų mokslo užbaigtuvės šioje mokykloje te neužbaigia gražios draugystės, kaip dažnai atsitinka tarp mūsų pažįstamų amerikiečių, bet sustiprina ją. Palaikykime tarp savęs tuos šiltus santykius, nes mes esame vaikai

mažos tautos labai dideliame pasaulyje. Pasaulis didelis, mūsų tik saujelė. Neleiskime būti išsklaidytai ir nepamirškime, kur mūsų širdys priklauso.

Vytas Pabedinskas

Train for careers in

- AIRLINES
- CRUISE LINES
- TRAVEL AGENCIES

HOME STUDY/RES. TRAINING
•FINANCIAL AID AVAIL.
•JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

A.C.T. TRAVEL SCHOOL
Nat'l Hdqtrs, 4669 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

PLASTIC MOLDERS

Set-up injection molding machines, do insert changes, operate machines, assist with repairs at a small company in Bedford where people make a difference.

216-232-4100

(33-34)

Train to be a Professional

- SECRETARY
- EXECUTIVE SEC.
- WORD PROCESSOR

HOME STUDY/RES. TRAINING
•FINANCIAL AID AVAIL.
•JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

THE HART SCHOOL
a Div. of A.C.T. Corp.
Nat'l Hdqtrs, 4669 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

REGISTERED NURSES

Bartholomew County Hospital is a 325 bed referral center. We are a full service multi-specialty hospital serving a ten county area.

Immediate openings for RN's to work part time on all three shifts and full time on 3 p.m. - 11 p.m. and 11 p.m. - 7 a.m. shifts in our Med. Surg. Unit including telemetry and operating room.

Immediate openings for LPN or GPN to work full time 11 p.m. - 7 a.m. Hours flexible 8-10-12 hours to work in our Comprehensive Rehab Unit.

Applicants must be currently registered with the Indiana State Board of Nursing Registration and Nursing Education.

Excellent flexible benefit package. If interested call collect (812) 376-5297 Judy Mead or send resume to:

BARTHOLOMEW HOSPITAL

2400 E. 17th Street • Columbus, IN 47201

(33-34)

COSMO

MANUFACTURING/SUPERVISOR

Cosmo Corp., a leader in plastic injection molding, has 2nd shift opening for individual with supervisory experience in a manufacturing setting (Previous plastic injection molding preferred). Duties include assuring machinery, equipment and facility are properly maintained; training, supervising and discipline of employees and assigning work to insure proper work flow. Send resume and salary requirements to: Cosmo Corp., 3239 W. 14th Street, Cleveland, OH 44109. Attn: Human Resources. Equal Opportunity Employer

Positions Available

Hannibal Regional Healthcare System

A125-bed acute care hospital serving Northeast Missouri has the following staff openings due to expansion of services:

REGISTERED NURSE: Positions are currently available on the Surgical Care Unit for the night shift; and in our Intensive Care Unit on both the evening and night shifts, also

EMERGENCY ROOM NURSES: on both evening and night shifts.

REGISTERED PHYSICAL THERAPIST

Hannibal (home of Mark Twain) is just minutes from Missouri's newest recreational lake and boasts an excellent school system, accredited 4-year private college with expanding programs and expanding industry and tourism.

We offer excellent salary and benefit programs and a challenging and exciting work environment.

Isn't it time for you to find out why you should be a part of our team?

For consideration send resume to:

Human Resources Department

Hannibal Regional Healthcare System

109 Virginia Street Hannibal, Missouri 63401

Equal Opportunity Employer

Mechanic

PACKAGING MECHANIC

The Wm., Wrigley Jr. Company, the world's leading manufacturer and marketer of chewing gum has excellent mechanical positions available. Requirements for these positions (one 1st shift, one 2nd shift) include:

- Experience running machine shop equipment including lathes, mills and grinders
- The ability to read blueprints
- Formalized education in shop math, machine shop and/or basic engineering.

Experience in maintaining, troubleshooting and repairing high speed equipment is preferred. These positions require good communication skills and the ability to function well as part of a team. Must speak English.

We offer an excellent salary and benefits program including eligibility for 2 annual bonuses. If you are interested in a CAREER with a world leader, instead of just a job, send a letter or resume in confidence to:

WM. WRIGLEY JR. COMPANY

Personnel Dept.
3535 S. Ashland Ave.
Chicago, IL 60609

equal oppty employer m/f/h

\$60.00 PER HUNDRED remailing letters from home! Details, send self-addressed, stamped envelope. Associates, Box 309-T, Colonia, NJ 07067

(31-36)

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

SPALIS

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.
Kellonė Nr. 105 spalio 5-19 \$2,159 iš Bostono ir Niujorko
\$2,342 iš Čikagos

LAPKRITIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kellonė Nr. 102 lapkričio 2-15 \$1,699 iš Bostono ir Niujorko
\$1,862 iš Čikagos

GRUODIS

LIETUVA IR BELGIJA Naujų Metų kėlionė, 14 dienų: 9 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje
Kellonė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 11 \$1,599 iš Bostono ir Niujorko
\$1,782 iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernakuojimu kiekvienai grupei!

Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagai pas jus. Nupirkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradėdame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje.

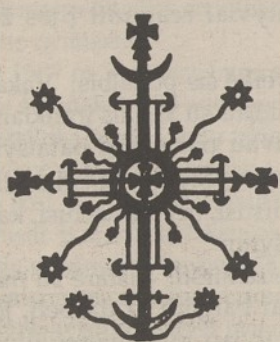
Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4

Newtown, MA 02164

Tel.: (617) 965-8080

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Kazys Januta

Tik ką iš Vilniaus atkelia-vo nauja knyga, šįmet iš-leista, Valentino Gustainio atsiminimai. Išleido "Min-ties" leidykla, redaktorė Vi-da Tunaitytė, viršelio daili-ninkas Dainius Paškevičius. 400 numeruotų puslapių, ti-ražas 100,000 egz.

Knygos redaktorė įžan-goje rašo, jog Lietuviškojo-je tarybinėj enciklopedijo-je yra keletas eilučių apie Valentiną Gustainį: gimė 1896, mirė 1971; 1927-32 vyriausybės laikraščio "Lie-tuvos aidas" vyriausiasis redaktorius; 1939-40 EL-TOS direktorius. O kas to-liau — pasakojama šioje knygoje.

Duodama kiek daugiau biografinių žinių. Valenti-nas Gustainis studijavo fi-losofiją Heidelbergo, Sorbo-nos universitetuose, puikiai mokėjo penkias kalbas, kaip žurnalistas laisvai važinė-jo po pasaulį, bendravo su garsiausiais Europos politi-kais, diplomatais, moksl-i-ninkais, menininkais. O 1941-jų birželio 14 d. jis iš-vyko, tiesa, jau tremtinių ešelonu, į dar vieną 15 me-tų trukusią kelionę... Gri-

žęs 1965 m. Griškabūdyje parašė šiuos, knygoje iš-išspausdintus, atsiminimus. Kol atėjo laikas, kad gali-ma tuos atsiminimus spaus-dinti, rankraštį išsaugojo Zubovai — Sofijos Čurlio-nienės dukters šeima.

Kaip įprasta sovietinių leidyklos knygų pabaigoje duodama trumpa turinio santraukėlė. Ir rašoma ši-taip: "Lietuvių žurnalisto Valentinio Gustainio (1896-1971) memuaruose pasa-kojama apie šiuorpusią jo gyvenimo laikotarpį — 15 metų trukusią tremtį, kali-nimą ir patirtas kančias stalininių budelių naguose".

**KORP! NEO-LITHUANIA SUVAŽIAVIMO,
ĮVYKSTANČIO 1989 M. RUGSĖJO MĖN. 2-4 D. D.,
P. P. KARAIČIŲ VASARVIETĖJ "GINTARAS"**

UNION PIER, MICHIGAN,

DARBOTVARKĖ

Rugsėjo 2 d. — šeštadienis

3:30 val. p. p. Registracija

4:00 val. p. p. Iškilmingas posėdis, suvažiavimo atidarymas

1. pirmininkės žodis
2. mirusiųjų pagerbimas
3. kol. Vytauto Abraičio paskaita
4. suvažiavimo prezidiumo sudarymas:

5:30 val. p. p. Vakarienis

7:00 val. p. p. Pirmas darbo posėdis

1. komisijų sudarymas: registracijos, nominacijų, spaudos, ir nutarimų
2. valdybos pranešimai
 - a) pirmininkės
 - b) išdininko
3. revizijos komisijos pranešimas
4. garbės teismo pranešimas
5. Korp! leidinio redakcinės kolegijos pranešimas
6. Naujosios Vilties pranešimas
7. Kultūrinio fondo pranešimas
8. diskusijos dėl pranešimų.

9:30 val. vak. Laužas.

Rugsėjo 3 d. — sekmadienis

8:30 val. ryto Vėliavos pakėlimas

9:00 val. ryto Pusryčiai

10:00 val. ryto Pamaldos

11:00 val. ryto Antras darbo posėdis

1. Korp! padalinių pranešimai
2. Rinkimai: vyr. valdybos, revizijos, garbės teis-mo, ir tarybos
3. Nutarimų komisijos pranešimas
4. pasiūlymai bei sumanymai
5. suvažiavimo uždarymas

1:00 val. p. p. Pietūs

5:30 val. p. p. Vakarienis

6:30 val. p. p. kol. Danos Mikužienės paskaita — "Nau-ja karta, nauja kalba, nauji prisitaikymai".

7:15 val. vak. Vėliavos nuleidimas

8:00 val. vak. Alutis.

Rugsėjo 4 d. — pirmadienis

9:00 val. ryto Pusryčiai.

Valentinas
**GUSTAINIS Be
kaltės**

"1965 metais, jau beveik dešimtį kvėpavęs laisvės oru, jis baigė rašyti savo prisiminimus, kurie yra ne-į k a inuojamas autentiškas dokumentas apie siaubingą asmenybės kulto epochą, nusinešusią milijonus aukų, suluošinusią ne vienos kar-tos likimą".

"Knygoje taip pat pirmą kartą skelbiama Sofijos Čiurlionienės laiškas V. Gus-tainio šeimai į Altajaus kraštą".

Atsiminimus V. Gustai-nis pradeda paliesdamas nuo 1933 metų Europoje buvusias nuotaikas, kai Hit-leris žengė į valdžią. Aps-tu pasikalbėjimų su profe-sorium, daktaru Prūsų lie-tuviu Jurgiu Geruliu, anks-ti Hitlerio idėja susižavėju-siu. Be kita kuo, Gerulis neleides save profesorium bei daktaru vadinti, o iš tē-vų paveldėta pavarde. Gi "profesorių" ar "daktarą" gali išsėdėti kiekvienas, kas turi kietą užpakalį ir yra p a k a n k a m a i užsispyręs. Leipzigo universitete Geru-lis parengė du lietuvius li-tuanistus: Salį jis laikęs gabesniu, o Skardžių darbš-tesniu, kuris daktarata gavęs tik per didelį atkaklu-mą.

Pranašavęs Gerulis, kad Hitleris valdžią paimsias be kraujo praliejimo. Prieš 1933 m. atvykęs į Kauną Gerulis Gustainiui pasako-jęs, jog Hitleris jaučiasi izoliuotas, nes Vokietijos d e m o k r a t i n i a i sluoksniai smarkiai jį puola. Todėl bū-simasis šalies valdovas tik-riausiai pajustų didelę mo-ralinę satisfakciją, jei kas iš Lietuvos atvyktų pas jį į Muencheną slapta paside-rėti dėl ateities, kai jis pa-ims valdžią Vokietijoje. Ge-rulis sugalvojęs kreiptis į Krėvė - Mackevičių, kuris, kaip Lietuvos šaulių sąjun-gos atstovas, galėtų slap-ta nuvykti pas Hitlerį ne-didelės, bet rimtos lietuvių delegacijos priesakyje ir su juo pačiu pasiderėti dėl Lie-tuvos santykių su Vokieti-ja, kai nacionalsocialistai paims valdžią. Už tai, Ge-rulio žodžiais tariant, Hit-leris būtų dėkingas ir, val-džią paėmęs, Lietuvai būtų draugiškas. Krėvė-Mickevi-čius pas Hitlerį važiuoti ir slapta tartis atsisakęs.

1934-35 metais V. Gus-tainis dirbo Varšuvoje "Lie-tuvos aidas" korespondentu, turėjo progų su lenkų poli-tikais, diplomatais bei su žymiais kariškiais pasauli-nės politikos temomis pasi-kalbėti. Šį tą ir atsimini-muose yra parašęs. 1939 metų vasarą Gustainiui bū-nant Paryžiuje, jis buvo pa-skirtas ELTOS direkto-rium. Atsisveikindamas su Paryžium dalyvavo tarptau-tinės spaudos atstovų pus-ryčiuose bei šiaip daug vi-zitų žymiesiems asmenims pa-darė. Žurnalistų pusryčiuo-se dalyvavo prancūzų kom-partijos generalinis sekre-toriuc Torezas, Rusijos ra-šytojas Ilja Erenburgas, nemažai Italijos fašistų, Vokietijos nacionalsocialis-tų. Daug kalbėta, jog reikia ginti taiką.

Aprašo Gustainis, kaip prieita prie Ribbentropo ir Molotovo pakto. Pasikalbė-jus 1938 m. su Prancūzijos ambasadorium Berlyne, pa-aiškėjo, jog didžiosios Va-karų valstybės nepastos Hitleriui kelio atsiimant Klaipėdą. Toliau Gustainis aprašo savo darbą ELTOJ: kaip buvo stengiamasi iš-laikyti spaudos neutralumą karui prasidėjus ir kt. Ka-ro pradžioje Gustainis ma-nęs, kad Lietuva bus pato-gi vieta kariaujančioms žvalgyboms, bet nieko pa-našaus nesijautė. Kaune te-bedirbo Kybartuose augęs vokietis O. Hildebrantas, puikiai mokėjęs lietuviškai ir rusiškai. Jis buvęs Vokie-tijos pasiuntinybės infor-matorium ir DNB korespon-dentas.

Kartą Gustainis pasikvie-tęs į Metropolį pusryčiams O. Hildebrantą ir TASS'o korespondentą Luniakovą. Pokalbių tema Sovietų są-jungos ir Vokietijos santy-kiai. Kiek vėliau Hildebran-tas privačiai Gustainiui ta-ręs, jog Hitleris ir Stali-nas, du gengsteriai, susita-rė pradėti karą. Jų draugys-tė netikra.

Aprašydamas Vilniaus Lietuvai grąžinimą ir oku-paciją, Gustainis rašo, jog min. Urbšui išskridus į Maskvą iš sovietų pasiunti-nybės buvę į ELTĄ paskam-binta, jog Maskva reika-lauja paskelbti komunikatą apie Raudonosios armijos

vado Lietuvoje nužudymą. Gustainis neprisimena, ar jį lietuvių laikraščiai pa-skelbė. N e p r i k l a u s o m y b ė gelbėjant prez. Smetona ir kai kurie ministrai pasiū-lė Gustainiui suredeguoti laišką Kalininui, Smetona tokį laišką pasirašęs, bet Gustainiui nežinoma, ar buvo išsiųstas. Gustainis klausęs Vokietijos įgalioto minisiterio E. Cechlino, ką reikiąs toks sovietų triukš-mas dėl Vilniuje neaiškio-mis aplinkybėmis žuvusio sovietų kario? Cechlinas at-sakęs: "Mačiau, kad tai nē-ra tik pliaukštelėjimas į vandenį".

Prez. Smetonai išvykus, trumpą atsišaukimą į tautą suredaguoti buvę pavesta Gustainiui. Iš Sibiro grįžęs girdėjęs priekaištų, kodėl tą atsišaukimą nebaigęs įspėjimu: "Visi gelbėkitės, kaip kas galite!" Tr ne kar-tą atsiminimuose Gustainis apgailestauja, kad nepasi-traukė į Vakarus ir tiek daug kančių teko pergy-venti.

1940 m. birželio 14 d. tre-miant vyrai buvo atskiria-mi nuo šeimų ir siunčiami į naikinimo lagerius. Įvyko nelaimė — Gustainienė, be-skubindama ištrėmimui, la-bai smarkiai sudužusiu stik-lu persipjovė ranką, apalpo. Reikėjo pas gydytoją vežti, taip tuo nelaimingu nuoty-kiau laikinai Gustainis buvo paliktas su šeima. Tačiau po daug metų Sibire iškelta jam, kaip liaudies priešui, byla, nuteistas katorgon. Visas tas kančias, badavi-mą aprašo atsiminimuose. Mini nemažai pavardžių Si-bire susitiktų lietuvių ir svetimtaučių. Daugelis lie-tuvių buvo vieni kitiems lyg vargo broliai, paskuti-niu kšniu dalydavosi, bet buvę ir tokių, kurie neat-laikė NKVD spaudimo ir įskundinėjo savo tautiečius, už tai gaudami papildomą bulvę ar kitokią privilegi-ją. Ir Gustainiui buvęs vie-nas iš kaltinimų, kad jis prie kitų pasakęs, jog Lie-tuvoj geriau šeriamos kiau-lės negu čia žmonės, o tai agitacija ir Sovietų sąjun-gos baudžiamas šmeižtas.

Prie š porą metų A. Šapo-kos Lietuvos istorijos ne-leisdavo įvežti, o dabar V. Gustainio atsiminimai yra pavyzdys, kokios knygos valdžios lėšomis spausdina-mos.

**WORKING
FOREMAN**

Die cast aluminum. Need a per-son with 3 yrs. of direct high pressure die cast supervision. the successful candidate will be involved in problem solving and all phases of production. Main-tenance and/or tooling back-ground a plus.

Send resume to:

EDGERTON METAL PRODUCTS
218 E. Bement
Edgerton, OH 43517

(26-32)

FILATELIJA

Nr.4

Antanas Bernotas

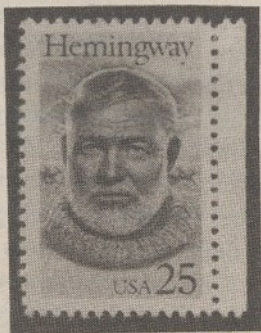

SOV. SAJUNGA praeitų metų pabaigoje išleido keturių primokamų pašto ženklų seriją, kurios pilnas skiriamas padėti Armenijos gyventojams, nukentėjusiems nuo ten buvusio žemės drebėjimo.

Ir taip pašto ženkluose parodyta: 20 plus 10 kapeikų – senovinė moneta, kurioje parodytas valdovas Tigran Didysis. 30 plus 15 kap. ženkle matosi 618 m. po Kr. statytas Ripsime vienuolynas. 50 plus 25 kap. pašto žekle parodyta ikona, kurioje yra Dievo Motina su Kūdikieliu. Visi įrašai rusų ir armėnų kalbomis.

JAV paskutiniu laiku vėl išleido keletą naujų pašto ženklų. Tarp kitų – liepos 21 d. išleistas 25 centų pašto ženklas

rašytojui Hemingway pagerbti. Čia jį dedame.

Ernest Miller Hemingway (1899 - 1961) gimė Oak Park Ill., kur ir mokėsi. Prasidėjus I-jam Pasauliniam karui, jis savanoriu tarnavo amerikiečių sanitarijos dalinyje Prancūzijoje. Po karo ten pasiliko ir buvo kai kurių laikraščių ir žurnalų korespondentu. Vėliau dalyvavo Ispanijos pilietiniame kare. Dar vėliau lankėsi Afrikoje ir vėl dalyvavo II-me Pas. kare ali-

jantų pusėje. Rašė reportažus ir apysakas iš savo gyvenimų lankytuose kraštuose. Už savo novelę "The Old Man and the Sea" 1954 metais gavo Nobelio literatūros premiją. Vėliau labai pagarsėjo jo novelė "The Snows of Kilimanjaro". Viso parašė keliasdešimt novelių ir apsakų. Taip pat gavo Pulitzerio literatūros premiją.

ČEKOSLOVAKIJA išleido kelis pašto ženklus su žymiais žmonėmis, kuriems sukako įvairios sukaktys. Čia dedame 50 halerų pašto ženklą, kuriuo pagerbiamas ukrainiečių poetas Taras Ševčenko.

Taras Hryhorovič Čevčenko (1814 - 1861) gimė Ukrainoje, baudžiauninko šeimoje. Anksti netekęs tėvų, buvo paimtas tamų pas vieną turtinę dvarininką, kuris mėgo važinėti po užsienius. Taip lankėsi ir gyveno Varšuvoje, Vilniuje ir kitur. Ypatingai jam didelį įspūdį padarė Vilnius, kur tuo metu (1831 m.) vyko judėjimas ir sukilimas prieš carą. Vėliau mokėsi meno Petrapilyje, kur, gerų žmonių padedamas, galėjo išsipirkti iš baudžiaivos. Vėliau, kad prisidėtų prie nelegalios veiklos prieš carą, buvo ištremtas į Sibirą. Ir tik carui Nikolajui I-jam mirus, galėjo grįžti namo. Be paveikslų, labai daug rašė patriotinėmis ir istorinėmis temomis. Kai kurios jo poemos ir eilės lietė ir Lietuvą. Daugelis jo eilėraščių ar poemų buvo išverstos į lietuvių kalbą ir spausdintos to meto lietuvių spaudoje. Maž. Lietuvoje, Amerikoje, vėliau ir pačioje Lietuvoje. Vertėjai buvo K. Vairas-Račkauskas, Liudas Gira ir kiti.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

WANTED EXPERIENCED
TIG & MIG WELDERS
&
ALUMINUM WELDERS
For 1st & 2nd Shift
Steady work for qualified help salary
commensurate with experience. Benefits
after 90 days.
MAJESTIC METAL FABRICATING
138 N. Groesbeck St.
Mount Clemens, MI 48043
(28-37)

Lietuvos valstybinio dailės muziejaus direktorius Romas Budrys tarp Balzeko muziejaus pareigūnų: V. Ramonis, R. Budrys, N. Martinaitytė ir S. Balzekas.

SAINT JOSEPH ACADEMY

GRADES 9-12

Promoting personal development and academic growth in a Catholic Christian atmosphere.

BOARDING OR DAY FOR YOUNG WOMEN

PROGRAMS OFFERED:

Academic (with optional early college placement)
General Education

English as a Second Language (ESL)

Excellent student-teacher ratio; moderate tuition.
Modern facilities on a spacious country campus.

Write or Call: Principal

SAINT JOSEPH ACADEMY

Columbia, PA 17512. Phone 717 285-4536

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ,
PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ,
KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarcome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Oh.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobiliams
pastatyti.

Taupa

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.

Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.

Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Skaitytas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaitytas, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniam Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

RITA MATAS

— Broker — G.R.I. — C.R.A.

Adv. VYTAS MATAS

— teisinis patarėjas

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119

(216) 486-2530

PREZIDENTO SMETONOS MINĖJIMAS

Lietuvių Tautinės S-gos Clevelando skyrius ruošia pirmojo ir paskutiniojo Nepriklausomos Lietuvos Prezidento Antano Smetonos 45-rių metų mirties sukakties minėjimą sekančia tvarka:

Šeštadienį, rugsėjo 16 d. 1 val. p.p. kapo aplankymas Visų Sielų kapuose.

Sekmadienį, rugsėjo 17 d., 10 val. šv. Mišios Dievo Motinos šventovėje, kurių metu giedos solistė Aldona Stempuzienė-Švedienė. 4 val. p.p. akademija Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Pagrindinis kalbėtojas inž. Jaunutis Nasvytis. Užulėnio dvaro priminimus paskaitys Povilas Skardžius.

Visos organizacijos ir pavieniai lietuviai kviečiami aktyviai dalyvauti ir prisidėti prie visos Lietuvos buvusio prezidento Antano Smetonos paminėjimo.

PAKEITIMAS LIETUVIŲ DIENŲ EIGOJE

LB Clevelando apyl. pirm. V. Brizgys praneša, kad pakeista Lietuvių Dienų eiga.

Šeštadienį, spalio 14 d. 6 v.v. įvyks meno parodos atidarymas Dievo Motinos parapijos auditorijoje; 8 v.v. vakarienė su Vilniaus universiteto ansambliu parapijos šventainėje.

Sekmadienį, spalio 15 d., 10 val. šv. Mišios Dievo Motinos šventovėje. Po mišių, nuo 11 iki 2:30 val., parodos tąsa.

4 val. p.p. Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio koncertas Euclid Senior High School auditorijoje, 711 East 222 St., Euclid, OH. Bilietai į koncertą \$20, \$15

ir \$10, studentams ir moksleiviams \$5.

Vakarienei bilietai \$10. Bilietai gaunami sekmadieniais Dievo Motinos parapijos šventainėje po 10 val. mišių, pas Mariją Mikonienę - tel. 531-2190 ir pas Birutę Vedegienę tel. 951-5011.

Ansamblių dar reikalinga nakvynių. Galintieji ir norintieji priimti, prašome pranešti valdybos nariams.

LB Valdyba

IŠKILMĖS KULTŪRINIAME DARŽELYJE

Lietuvių kultūriniame darželyje rugsėjo 10 dieną 12 val., švenčiant mūsų Tautos šventę, įvyks iškilmingas dr. Vinco Kudirkos paminklo atidarymas.

Lietuvių kultūrinio darželio valdyba, radusi miesto sandėliuose originalų dr. Vinco Kudirkos biustą, nuvežė jį į Chicagą ir paprašė skulptorių Ramojo Mozoliauską padaryti biusto kopiją, kuri jau atvežta į Clevelandą, sutarkytas pedestalas.

Šiais metais, minint dr. Vinco Kudirkos devyniasdešimtąją mirties sukaktį ir jo įsteigtojo Varpo šimto metų sukaktį – labai prasmingai bus pagerbtas didysis Lietuvių tautos atgimimo kovotojas.

Paminklo atidarymo iškilmėse kalbės Lietuvių kultūrinio darželio d-jos pirm. Vincas Apanius, Kultūrinių darželių federacijos pirm. Clay Herick, bus atliktas A. Balašaitienės montažas "Kudirka tautos žadintojas".

Visi kviečiami dalyvauti trumpoje programoje.

V. Bacevičiaus nuotr.

'Juodojo kaspino' demonstracija Clevelande

Rugpiūčio 23-jį.

Prie Lietuvių Namų, Clevelande, sustoja didžiulis autobusas ir į jį plaukia namų kieme ir aplinkinių gatvių šaligatviuose būriavę žmonės. Vis pažįstami veidai, vis tie patys žmonės, kurie ir susirinkimuose, ir parapijoje, ir parengimuose, ir piknikuose ... Vis žilos galvelės, vis atsargus ir apylėtis žingsnis. O kur kiti? Argi mūsų tik tiek?

Be palauk! Štai, jauna moteris. Štai, kita. Štai mamytė su vaikučių pulkelio. Štai, kita! Valio!

Srovė į autobusą sustoja. Vienas keleivis viena koja ant šaligatvio, kita ant autobuso laiptelio jau kuris laikas stovi. Nėkruta. O ant šaligatvio dar geras pulkelis žmonių. Jau pilnas autobusas? Netilpsime. "Na, kurgi ne! Lietuvoje dar susispaustume" – kalba svečias iš Lietuvos. "Mes nepratę prie 'spaudos'!" – girdisi atsakymas. Bet ant laiptelio stovėjęs žmogus įlipo, o paskui jį dar geras pusztinis žmonių. "Stokite dviem eilėm perėjime" – pamoko svečias. Grūdamės, susiremiam nugaromis, bet vis tik visi nesutelpam. Autobusas rieda, o paliktieji eina prie savų automobilių kelio nei į miesto centrą.

Atsimenu, kaip prieš metus

Mažieji demonstruotojai ilsisi ...

V. Bacevičiaus nuotr.

–dvejus važiavome į Washingtoną Gorbačiovo 'sveikinti'. Važiavo dr. V. Skuodis. O mūsų buvo tik saujelė pabirus tarp latvių – buvo galima ant pirštų sukaičiuoti. Šiandien netelpam autobuse. Valio!

Valandėlė neaptogaus kabojimo spūstyje ir autobusus sustoja aikštėje – visai prieš moterį, siūlančią lygiai tokius pačius plakatus, kokius išvažiuodami sukrovėme į autobuso bagažinę.: – ranka su svastika spaudžia ranką su kūju ir piautuvu. 1939 - 1989. Paskelbkime niekiniu sovietų-nacių paktą. Atstatykime Pabaltijo Valstybių nepriklausomybę. –

Viskas trumpai ir aiškiai. Ir uniforminiai.

Kyla plakatai į viršų. Plevėsuoja tautinės vėliavos. Išsirikiavusios tautiniai drabužiais jaunutės gražutės latvaitės. Sako, viešnios iš Latvijos. Kalba renginio šeimininkas – Amerikos Pabaltiečių Komiteto Clevelande pirminkas. Ir kiti kalba. Dairausi aplink. Štai – ir vienas, ir kitas, ir dar, ir dar – mūsų vaikai! Gražiai apsirengę, pietų pertraukai ištrūkė iš darbų tuose dangų remiančiuose pastatuose aplink aikštę. Atsiminė. Atėjo. Valio!

Šnekučiuojuos su svečiu iš Lietuvos. Mes laimėsime, sako jis. Mūsų daugiau nebesutremps, šypsosi. Šiltos, geros mėlynos akys sklidinasi užplūdusiu jausmu. Abu keliam aukščiau plakatus. Susiimam rankomis. Keliam jas aukštyn. Jungiamės į žmonių ratą, juosiantį aikštę. ... pratęsėm grandinę nuo Talino, Rygos ir Vilniaus iki pat čia (os)

• CLEVELANDO LIETUVIŲ PENSININKŲ susirinkimas įvyks š.m. rugsėjo 6 dieną, trečiadienį, 2 val. p.p. Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Visi nariai ir svečiai maloniai kviečiami dalyvauti.

PRINTING CUTTER OPERATOR

2nd shift

Must have experience in programmable cutter, and experience in cutting jobs for quality commercial work. 10% night differential paid for 2nd shift.

Competitive wage and excellent benefits offered. Please respond to:

IMPERIAL LITHO-GRAPHIC

P.O. Box 1600
Phoenix, Arizona 85001
EOE

(26-32)

Lietuvos pianistai Eglė Janulevičiūtė ir Jurgis Karnavičius tarp Clevelande gyvenančių pianistų. Iš kairės: R. Kavaliauskas, L. Šarkaitė, J. Karnavičius, E. Janulevičiūtė, B. Smetonienė, V. Puškorius ir A. Smetona.

V. Bacevičiaus nuotr.

DIRVA

MIRĖ KUN. JONAS BOREVIČIUS

Š.m. rugpiūčio 23 d. Chicagoje mirė kun. Jonas Borevičius, S.J., sulaukęs 82 metų amžiaus. Buvo veiklus visuomeniniame gyvenime, ypač stipriai reikėsi ateitininkijoje ir šaulių organizacijose.

Į atsisveikinimą Jaunimo Centre didžiojoje salėje, susirinko pilna salė žmonių.

Palaidotas rugp. 26 d. Šv. Kazimiero kapinėse, jėzuitų sklype.

VLIKAS PLEČIA VEIKLĄ

VLIKo valdyba, siekdama praplėsti savo veiklą, Washingtono įstaigai pasamdė antrą tarnautoją – pirm. dr. K. Bobelio sūnų Joną Bobelį,

su mėnesine 2000 dol. alga ir nemokamu butu VLIKO nuomojamose patalpose.

Be to, iš neoficialių sluoksnių patirta, kad VLIKO posėdyje buvo svarstomas klausimas atidaryti savo atstovybę Vilniuje.

• **IGN. VILĖNIŠKIS**, Wayland, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 50 dol. Ačiū.

PATIKSLINIMAS

Gandonešių nusivylimui turime patikslinti, kad (rb) inicialais pasirašytų straipsnių –Dirva Nr. 24 ir 30, – autorius nėra mūsų bendradarbis Bronys Raila.

Dirva

Mūsų brangiam draugui

A + A

EDVINUI BALCERIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą žmonai HALINAI, dukterims DANGUOLEI ir RAMUTEI, giminėms ir draugams.

Dr. Valentinas ir Adelė
Skirgailai
Theodoras ir Giedrė
Skirgailai

Istorikui

A + A

JUOZUI JAKŠTUI

mirus, žmonai VILHELMINAI, vaikams ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Petras ir Ona
Jonikai

A. A.

JADVYGAI BAJORYNIENEI

mirus, dukrai ALDONAI MAURUTIENEI ir jos vyrui dr. VYTAUTUI reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Eufemija ir Balis
Steponiai

IŠKILMINGAS TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

rengiamas š.m. rugsėjo 17 d.
Jaunimo Centre, Chicagoje.

1. 11 val. ryto, mirusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimas ir vainiko padėjimas prie paminklo J.C. sodelyje. Iškilmių metu žodį tars Lietuvos gen. konsulas Vaclovas Kleiza.

2. Šventos Mišios Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Šventas Mišias celebruos kun. Antanas Saulaitis, Jėzuitų provincionas. Pamokslą sakys Tėv. dr. Tomas Žiūraitis, O.P., Pentagono kapellionas. Giedos Dainavos ansamblis vadovaujamas Dariaus Polikaičio.

3. Paskaitą skaitys jaunosios kartos visuomenininkė Vida Jonušienė.

4. Meninėje dalyje dalyvauja solistė Audronė Gaižiūnienė – daina ir muzikas Alvydas Vasaitis – fortepionas.

Plačiosios Chicago ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti. Moterys ir mergaitės kviečiamos puošti tautiniais rūbais.

Rengia Amerikos Lietuvių
Tautinė Sąjunga

DIRVOS DEIMANTINIS JUBILIEJUS

Rugpiūčio 22 d. Kriaučeliūnų rezidencijoje įvyko Dirvos deimantiniam jubiliejui rengti komiteto posėdis. Dalyvavo visi Chicagoje ir jos apylinkėje gyvenantieji komiteto nariai. Svarstyta paskirų sričių jubiliejaus minėjimo planai. Svarstybose pasikeitė mintimis bei siūlymais visi nariai. Posėdį darniai pravedė komiteto pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė. Posėdyje taip pat dalyvavo Vaclovas Mažeika, Vilties draugijos Valdybos pirmininkas.

ATSISAKĖ PADĖTI

Lietuvos katalikai gavo leidimą įsteigti katalikų ligoninę. Lietuviai prašo, kad visos katalikų ligoninės padėtų ir moraliai ir materialiai.

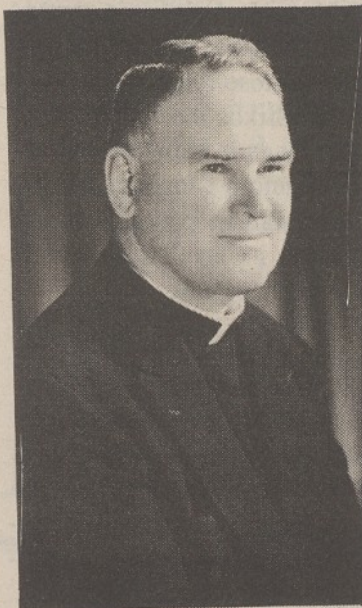
Prieš keletą dienų Lietuvių katalikų sąjunga prašė Šv. Kryžiaus ligoninės Chicagoje atiduoti Lietuvai savo instrumentus, pakeistus tobulesne technologija ir nenaudotus siūlus. Ligoninės teisininkas atsakė, kad tai ne lietuvių ligoninė ir kad Lietuvai padėti draudžia JAV įstatymai. Chicago archidiecezijos atstovai pasakė, kad lietuviai yra turtingi ir patys turi surinkti pinigų, nesitikėdami Šv. Kryžiaus ligoninės paramos.

Prašome, būkite kilnūs ir dosnūs! Paaukokite! Prašome padėti surasti naujus Lietuvių Katalikų Labdarių Sąjungos narius! Aukas siųsti: Lithuanian Roman Catholic Charities • 2636 W. 71st Street • Chicago, IL 60629.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

SUNNY HILLS

KUN. ANTANO KARDO MIRTIES METINĖS

Taip greitai prabėgo metai, kai 1988 m. rugpiūčio 11 d. savo namuose, kun. kleb. Szczykutowicz kalbant maldas, gail. seselės Elenos Lukienės priežiūroje, amžinu miegu užmigo taurus lietuvis patrijotas, kun. ANTANAS KARDAS-KARDAUSKAS.

Jo, nuo vaikystės Griškabūdyje iki pat mirties, nuėitas gyvenimo kelias pasiliks amžinai lietuvių patriotų kunigų atmintyje. Jis net ir sunkiai sirgdamas liko ištikimas savo kunigystės sakramentui. Jo pasišventimą ir atliktus darbus įvertins Tremtinių istorija.

Liūdną metinių progą, Šv. Teresės bažnyčioje geduliną mišias atnašavo kun. kleb. Szczykutowicz, asistuojant kun. P. Jaraškai. Egzekvijas atgiedojo muz. Vincas Manomaitis, skaitymus atliko J. Adomaitis. Giedojo dailis "Jaunystės" choro.

Kalvarijos kapinėse nu-skambėjus "Amžiną atilsį"

garsams, šeimnininkės V. Dėdinienės ir a.a. kun. Antano sesučių – Pranutės Kaman-tauskienės ir Marytės, – buvo me pakviesti užkandžiams į jų namus.

Ilsėkis ramybėje mielas kun. ANTANAI, o mes likusieji prisiminsime Tave su ilgesiu ir meile K.Ž.

• **ČIUŽELIO VLADO**, Igno sūnaus, gim. 1918 m. Judėnų km. Plungės valsč. leško brolis Vytautas.

Žinantieji apie jį prašome pranešti LEO KUDIRKAI, 2115 So. 50 Ave., Omaha, NE 68106 arba skambinti collect (402) 554-8440.

• **D. MACKIALIENĖ**, Madeira Beach, FL, atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **P. GIRNYS**, Anglijoje, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **ALGIRDAS BANYŠ**, Bloomfield Hills, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auka 25 dol. Ačiū.

• **K. ŽUKAUSKAS**, Sunny Hills, Dirvai paremti atsiuntė auką 20 dol. Ačiū.

• **IRENA KUMPIS**, Miami, atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• **TĖV. DR. TOMAS ŽIŪRAITIS**, Washington, Dirvai paremti atsiuntė 30 dol. Ačiū.

• **DR. VALENTINAS SKIRGAILA**, Rancho Palos Verdes, Ca., a.a. Edvino Balcerio prisiminimui atsiuntęs auką 50 dol., rašo: "Edvinas mane su Dirva supažindino prieš kelis metus ir aš esu labai patenkintas – skaitau". Ačiū už auką ir šiltus žodžius

• **MICHAEL IR DAINA EIMONTT**, Cherry Hill, atnaujindamai Dirvos prenumeratą, pridėjo auka 25 dol. Ačiū.

DĖMESIO AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS TARYBOS NARIAMS!

Sąjungos tarybos suvažiavimas šaukiamas 1989 m. gruodžio 10 d. Chicagoje. Tarybos nariai prašomi šią datą pasižymėti. Suvažiavimo programa ir kita informacija bus išsiuntinėta vėliau.

WANTED EXPERIENCED MACHINISTS CNC DESIRABLE ALSO GRINDERS

Experienced surface grinders on large machine & close tolerance. Permanent positions & overtime. ABLE GRINDING & MACHINING CO. 601 Crosby NW Grand Rapids, MI 49504 616 - 235 - 3322

(33-37)